

De Hondsrug
UNESCO Global Geopark
Van alle tijden ...

JAARVERSLAG 2024

VERANDERING, VERBINDING EN VERNIEUWING

Van alle tijden ...

Het jaar 2024 was voor Geopark De Hondsrug een jaar van koersbepaling en groei. Terwijl we terugkijken op tien jaar UNESCO-status, hebben we bewust stilgestaan bij de vraag: waar staan we en waar willen we naartoe? Het antwoord op die vraag ligt in de kern van onze missie: het verbinden van landschap, erfgoed en mensen.

We hebben grote stappen gezet in de verdere ontwikkeling van ons netwerk. De integratie van de partner- en ambassadeursstrategie in één krachtige netwerkstrategie brengt mensen, organisaties en landschap dicht bij elkaar. Daarnaast is onze infrastructuurstrategie vernieuwd, waarbij we de verbinding tussen geosites, routes en infopunten hebben versterkt.

2024 was ook het jaar waarin we ons voorbereidden op twee grote UNESCO-momenten in 2025: de viering van ons 10-jarig bestaan als UNESCO Global Geopark en de vierjaarlijkse evaluatie. Dit waren belangrijke drijfveren om onze activiteiten verder te stroomlijnen en de impact van het Geopark tastbaarder te maken.

Daarnaast hebben we samen met het Hunebedcentrum en Het Drentse Landschap de basis gelegd voor een vernieuwd UNESCO Geopark Hunebedcentrum, waarin het gezamenlijke landschapserfgoed een centrale rol krijgt. En op internationaal niveau hebben we nieuwe samenwerkingen bekrachtigd, onder meer binnen de Benelux en met UNESCO Geoparken in Denemarken en Turkije.

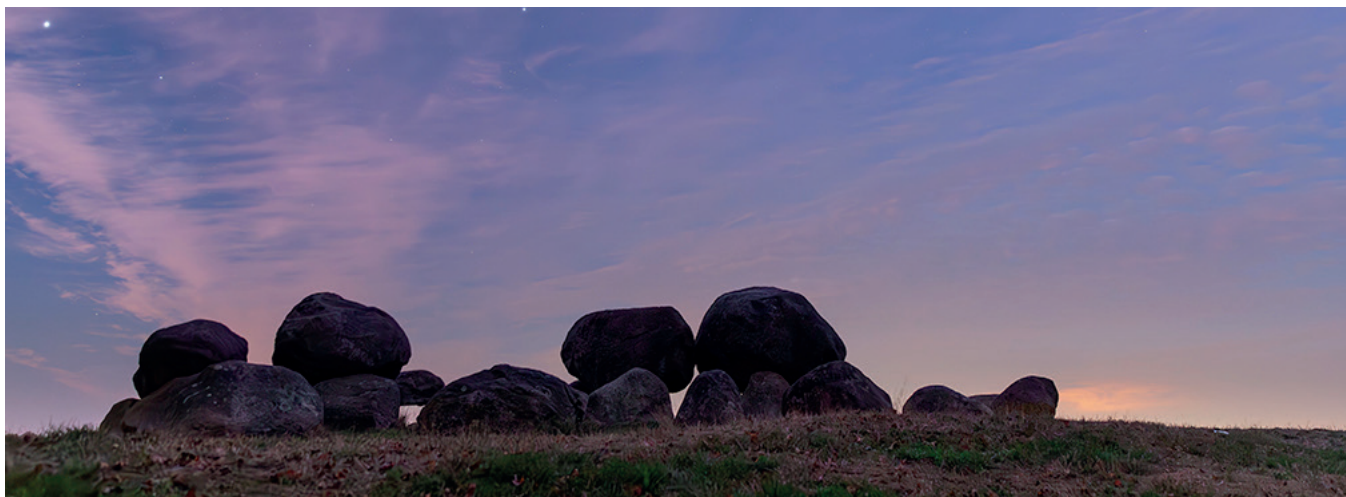
Al deze successen waren niet mogelijk geweest zonder de inzet van velen. We willen dan ook onze partners, stakeholders, vrijwilligers en ambassadeurs hartelijk bedanken voor hun betrokkenheid, samenwerking en inspiratie. Samen hebben we het Geopark een stap verder gebracht en laten zien dat het niet slechts een gebied is, maar een levend netwerk van mensen en verhalen.

We kijken met trots terug op 2024 en met vertrouwen vooruit naar de toekomst. Op naar een nieuw jaar vol nieuwe kansen en mooie ontwikkelingen!

Met vriendelijke groet,

Cees Bijl
Voorzitter Geopark De Hondsrug

Jasper Tomesen
Manager Geopark De Hondsrug

INHOUD

Verandering, verbinding en vernieuwing	2	3. Onderwijs, Educatie & Wetenschap	9	4. Het Geopark Netwerk	15
1. Samenvatting, Highlights & Leeswijzer	5	- Nieuwe educatie strategie	9	- Update netwerkstrategie	15
- Tussenfase	5	- Onderwijs	9	- Activiteiten in 2024	15
- Evaluatie Missie/Visie	5	- Gastlessen op basisscholen	9	- Samenwerking Dag van het Hunebed	16
- Netwerkstrategie	5	- Educatieve samenwerking met het Hunebedcentrum en Het Drentse Landschap	9	- Buitenfestival Boomkroonpad	16
- UNESCO	6	- Wetenschapsles voor voortgezet onderwijs met ASTRON	10	- Emmerdennen 200 jaar	17
- Vernieuwing UNESCO Geopark		- Nationale Geoweek	10	- Internationale studenten van EGEA congres en Universiteit Zürich in het Hondsruggebied	17
Hunebedcentrum in Borger	6	- Stagiaire aan de slag van NHL Stenden	10	- Onthulling picknickbank Eext	18
- Leeswijzer Jaarverslag	6	- Samenwerking met DC Terra	11	- Nationale Netwerk	18
		- Educatie	11	- Viering UNESCO-status Geopark Schelde Delta & verkenning Benelux-samenwerking	18
		- Hondsrugacademie	11	- Bezoek door NFUGG	19
2. Het Geopark als netwerk van en voor het landschap	7	- Lezing en excursies	12	- International Intensive Course on UNESCO Global Geoparks	20
- Voortzetting Masterplan	7	- Wetenschap	12	- Wethouders Gemeente Boekel op werkbezoek	20
- Evaluatie Missie/Visie	7	- Evaluatie Wetenschappelijke Commissie	12	- Het internationale netwerk	21
- Onze Doelen en de 4 Programmalijnen	7	- Onderzoeksproject NAT / Wageningen Universiteit	12	- Kennisuitwisseling met Deense UNESCO Geoparken	21
- Beleven	7	- “Flute-hunting” in IJsland voor begrip over ontstaan Hondsrug	13	- European Quarternary Transect Platform Concept	21
- Begrijpen	7	- Visualisatieproject “Het ontstaan van de Hondsrug”	13	- EGN: GeoparkWeken	22
- Benutten	7	- Voor professionals & stakeholders	13	- Europese Geopark bijeenkomst in Turkije	22
- Behouden	7	- Training ‘Aardkundige Waarden’	14	- GGN: Geodiversity Day	23
- Nieuwe integrale aanpak (strategieën)	8	- Opleiding vrijwilligers Staatsbosbeheer	14	- Benelux-samenwerking bekrachtigd op Europese Geoparken Conferentie	23
		- Landschapsgidsen Gorecht	14	- Wereldbodemdag	24

INHOUD

5. Geopark infrastructuur	25	8. Communicatie en Profilering	30	9. Voortgang activiteitenplan 2024	38
- Update infrastructuur strategie	25	- “Samen zijn wij het Geopark”	30	- Voortgangstabel Beleven	38
- Geosites	25	- Communicatie in de praktijk	30	- Voortgangstabel Bewust maken en Benutten	39
- Monitoring hotspots	25	- Pers en publicaties	31	- Voortgangstabel Beschermen en	
- Evertsbos als casus geosite	25	- Hondsrugacademie in het nieuws	31	UNESCO-aanbevelingen	40
- Routes	26	- Interview Cassata RTV Drenthe	31		
- Monitoring routes	26	- Magazines	32		
- Infopunten	26	- Digitale groei en online aanwezigheid	33	10. Verkorte jaarrekening	41
- Toegangspoorten	26	- Korte documentaire ‘Thuis op de Hondsrug’	34	- Activa en Passiva	41
- Digitale infrastructuur	26	- Actief zichtbaar: (sport)events en regiopromotie	34	- Baten en Lasten	42
		- Gezamenlijke elektrische promotiebus	34		
		- Inhoudelijke bijdrage fietsboekje			
6. Verbetering en borging van kwaliteit	27	Rondje Hondsrug	35	11. De organisatie van het Geopark	43
- Meten en monitoren	27	- Hondsrug Infoloop voor ondernemers	35	- Bestuur op 31-12-2024	43
- Borgen UNESCO-status	27	- UNESCO Geopark Hondsrug Crosscircuit	36	- Agendacommissie op 31-12-2024	43
- Aanbevelingen laatste UNESCO-audit	27	- Ronde Haren-Haren	36	- Wetenschappelijke commissie op 31-12-2024	43
- Voorbereiden komende UNESCO-audit	27	- Hondsrug Classic	37	- Geoparkbureau op 31-12-2024	43
- Sustainable Development Goals (SDG's)	27				
				12. Partners van het Geopark	44
7. Het gebied in Projecten & Cijfers	28				
- Voorbereiding op nieuwe projecten portfolio	28			13. Colofon	45
- Intentieverklaring samenwerking					
vernieuwingsproject Hunebedcentrum	28				
- Klimatorium & Interreg COORF-project Zuidlaren	29				
- Het Geopark in cijfers	29				

1. SAMENVATTING, HIGHLIGHTS & LEESWIJZER

Het jaar 2024 was voor het Geopark een bijzonder jaar dat vooral in het teken stond van verandering, transitie en bezinning over onze werkwijze en focus.

Tussenfase

Het voelde een beetje alsof we afgelopen jaar in een soort tussenfase zaten, waarbij je je bewust wordt dat de inhoud van het werk en de cultuur verandert. In de culturele antropologie noemt men dat met een mooi woord “Liminaliteit”. Dat komt van het Latijnse woord Limes dat grens betekent. Iedereen voelt daarbij “dat wat was niet meer zal zijn, maar wat gaat komen ook nog niet bekend is”.

In 2023 waren we nog volop bezig met de afronding van de grote projecten en het goed laten landen van de nieuwe team- en bestuursleden. Komende jaren gaan we de koers wat verleggen en werken we aan een nieuwe projecten portfolio waarmee we weer flink wat jaren vooruit kunnen. Deze portfolio zal ook een belangrijke basis vormen voor het nieuwe Masterplan waar we vanaf 2026 aan gaan werken.

In 2024 hebben we even de tijd en rust genomen om onze interne organisatie eens goed door te lichten. ‘Wie is nou eigenlijk het Geopark’, ‘waar staan we voor’, ‘wie doet wat en met wie’, ‘wat gaat goed en wat willen/moeten we anders gaan doen’? Deze discussies hebben we zowel intern binnen onze organisatie gevoerd, maar ook met onze stakeholders en partners.

Hieronder een greep uit de activiteiten die wij zien als de highlights van 2024:

Evaluatie Missie/Visie

We hebben onze missie en visie geëvalueerd en aangescherpt. Onze doelen zijn uiteraard niet veranderd, want we zijn nog steeds een Geopark met een UNESCO status. Maar de manier waarop we daar invulling aan willen geven is wel wat verandert en de wereld om ons heen staat ook niet stil. Op alle fronten is alles in beweging, zowel lokaal, regionaal, nationaal als internationaal.

Zie hoofdstuk-2.

Netwerkstrategie

We hebben voor al onze werkzaamheden duidelijke strategieën opgesteld, ze deels nader uitgewerkt in uitvoeringplannen en deze in de tijd weggezet. Belangrijkste ontwikkeling daarin was het evalueren van de partner- en ambassadeursstrategie en de evaluatie van de monitoring van onze infrastructuur (hotspots).

We zijn daarbij tot de conclusie gekomen dat we deze beide strategieën willen samenvoegen tot één integrale “Netwerkstrategie”. Het doel is om meer samenhang te creëren tussen de ambassadeurs, partners enerzijds en onze infrastructuur en landschapselementen anderzijds. De (huidige) mens krijgt een prominentere en duidelijkere rol in de verhalen van het Geopark.

Zie hoofdstuk-4.

UNESCO

Voor 2025 staan er twee belangrijke gebeurtenissen op het programma: Het 10-jarig jubileum als UNESCO Global Geopark en de 4-jaarlijkse evaluatie van onze UNESCO status. In de tweede helft van 2024 hebben we veel tijd besteed aan de voorbereiding hiervan. Als onderdeel van het jubileum zullen we in 2025 een nieuw logo en huisstijl presenteren en een geheel nieuwe website. Daarvoor zijn we in 2024 ook al gestart met de voorbereidingen. *Zie hoofdstuk-6.*

Vernieuwing UNESCO Geopark Hunebedcentrum in Borger

In 2024 zijn we samen met het Hunebedcentrum en Het Drentse Landschap gestart met de voorbereidingen voor het nieuwe toekomstige UNESCO Geopark Hunebedcentrum in Borger. Doel is om de verhalen van de drie organisaties samen te voegen tot één gemeenschappelijk en integraal landschapsverhaal. Hoogtepunt in 2024 was het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst samen met de Provincie Drenthe en de gemeente Borger-Odoorn. *Zie hoofdstuk-7.*

Leeswijzer Jaarverslag

In dit jaarverslag hebben we de oude indeling van de programmalijnen losgelaten en de onderwerpen meer thematisch ingedeeld:

- Hoofdstuk-2: Het Geopark als netwerk van en voor het landschap
- Hoofdstuk-3: Onderwijs, Educatie & Wetenschap
- Hoofdstuk-4: Het Geopark Netwerk
- Hoofdstuk-5: De Geopark Infrastructuur
- Hoofdstuk-6: Verbetering en borging van kwaliteit
- Hoofdstuk-7: Het gebied in Projecten en Cijfers
- Hoofdstuk-8: Zichtbaarheid

Deze hoofdstukken beginnen met een korte toelichting op het toekomstbeeld vanuit de nieuwe strategie. Daarna volgt een opsomming van alle activiteiten die we in 2024 hebben uitgevoerd.

In hoofdstuk-9 geven we een toelichting op het activiteitenprogramma en in hoofdstuk-10 een toelichting op de jaarrekening. Hoofdstuk-11 geeft de samenstelling van de organisatie weer op 31 december van 2024.

2. HET GEOPARK ALS NETWERK VAN EN VOOR HET LANDSCHAP

Het Geopark is een echte netwerkorganisatie. We werken intensief samen met onze gebiedspartners en werken zoveel mogelijk van onderaf en op basis van lokale kansen en initiatieven uit het gebied. In 2023 merkten we dat het beeld is ontstaan dat het Geopark veel initiatieven zelf onderneemt en zich vooral richt op de toerist die het gebied bezoekt. Na 10 jaar was het tijd om even te reflecteren op hoe we de dingen doen, voor wie en met wie.

Voortzetting Masterplan

Het Masterplan is het meerjarenplan waarin we onze doelen, plannen en activiteiten voor een periode van tien jaar hebben vastgelegd. Met dit plan borgen we dat we enerzijds invulling geven aan de doelstellingen en wensen van onze lokale stakeholders: de gemeenten, de provincie, musea, TBO's etc. die een bijdrage leveren aan of belang hebben bij het Geopark. Anderzijds zorgen we met het Masterplan ook dat we aan alle eisen voldoen die aan een Geopark worden gesteld vanuit het Global Geoparks Network en UNESCO. Het eerste Masterplan is opgesteld in 2017. Het huidige Masterplan is in 2022 geëvalueerd en loopt tot 2027.

Evaluatie Missie/Visie

Samen met het bestuur heeft het Geopark-team een herijkingstraject voor onze missie en visie doorlopen. Wat is nou een Geopark en waar dient het voor? Wat is het internationale belang ervan? Hoe willen we daar zelf vanuit de behoeften in het gebied invulling aan geven?

Welke beperkingen hebben we, waar liggen uitdagingen en kansen? Op zich allemaal vrij logische vragen, maar toch bleek dat iedereen daar net even een ander beeld van heeft of andere nuances beleeft.

Uitkomst is dat onze missie ongewijzigd is, maar dat de visie wel iets veranderd is. Daar waar we ons afgelopen 10 jaar gericht hebben op het vergroten van de bekendheid van het gebied onder met name toeristen, is het nu tijd om de aandacht te gaan verleggen naar de eigen inwoners en ondernemers en om nog meer in te zetten op de trots van de inwoners op het gebied en de eigen identiteit. De samenwerking binnen het partnernetwerk is daarin heel belangrijk. Het Geopark is meer dan de stichting. Het Geopark is van iedereen en is overal om je heen.

Onze Doelen en de 4 Programmalijnen

Tijdens de evaluatie bleek ook dat de voorheen gehanteerde programmalijnen nog steeds essentieel zijn voor het uitdragen van het gedachtegoed en het bereiken van onze doelen.

Beleven

Doel van deze programmalijn is het versterken van de beleving van het Hondsruggebied bij zowel de bezoekers als de eigen inwoners. We doen dit door de landschappelijke identiteit van het gebied zichtbaar te maken, oude routes weer nieuw leven in te blazen en het verhaal achter de unieke nederzettingspatronen te vertellen.

Begrijpen

Doel van deze programmalijn is het vergroten van het bewustzijn over hoe uniek het Hondsruggebied is, op lokale én internationale schaal. We doen dit door het geven van voorlichting en educatie aan alle lagen van de bevolking en in alle sectoren. Voor de UNESCO doelen maken we gebruik van de Sustainable Development Goals (SDG's).

Benutten

Doel van deze programmalijn is om ondernemers en organisaties in het Hondsruggebied goede kansen te bieden om hun onderneming te laten floreren. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat dat op een duurzame manier gebeurt. Dus zodanig dat de generaties na ons er ook nog van kunnen genieten. Implementatie en aandacht voor de SDG's is daarbij van cruciaal belang. We geloven erin dat het creëren van begrip op de lange termijn beter werkt dan reguleren en verbieden. In 2023 hebben we dit met de volgende activiteiten gedaan:

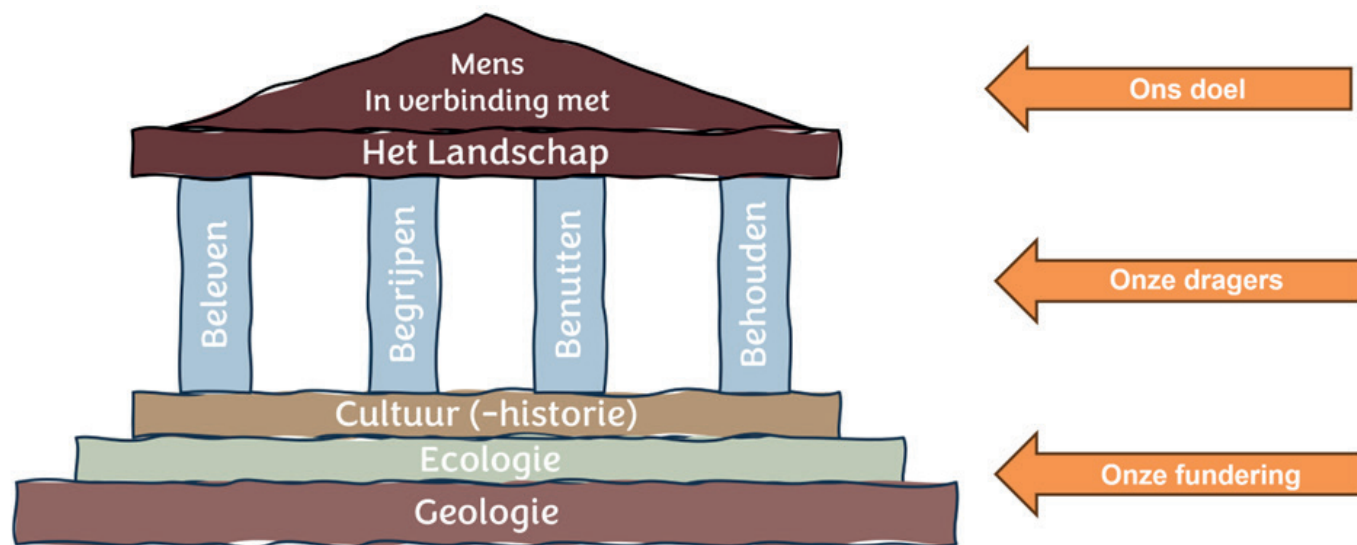
Behouden

Doel van deze programmalijn is het veiligstellen van de kernwaarden van het Hondsruggebied voor de toekomstige generaties. Het maakt daarbij niet uit of het dan gaat om overheden, organisaties, ondernemers of inwoners. Vanuit de SDG-gedachte heeft iedereen evenveel recht op een toekomstbestendige samenleving.

Nieuwe integrale aanpak (strategieën)

Uit gesprekken met onze partners en stakeholders en uit het gebed krijgen we terug dat de samenhang van de activiteiten niet altijd duidelijk is en dat sommige partners niet voldoende worden betrokken. Ook hoe bepaalde activiteiten bijdragen aan onze doelen is niet altijd even helder.

Om dit te verbeteren hebben we onze doelen, de programmalijnen en de thema's bijeengebracht in het onderstaande model:

Hierdoor wordt de onderlinge samenhang tussen de programmalijnen duidelijker en het geeft inzicht in hoe de activiteiten bijdragen aan het uiteindelijke doel en hoe we de thema's daar een plek in geven. Zoals op te merken is, hangen alle vier de programma-lijnen sterk met elkaar samen. De kracht van het Geopark- concept is de holistische benadering van deze vier programmalijnen. Een goed netwerk waarbij we met alle stakeholders een goede relatie opbouwen is daarbij cruciaal. Dit kost jaren om op

te bouwen en zal altijd aandacht blijven vragen. Daar zijn we ons terdege van bewust.

In 2024 hebben we voor alle thema's en werkvelden nieuwe strategieën opgesteld waarbij de onderlinge samenhang versterkt is. Deze strategieën worden komende tijd nader uitgewerkt in uitvoeringsplannen. Het tempel-model geeft ons daarnaast een kader om onze activiteiten aan te toetsen.

3. ONDERWIJS, EDUCATIE & WETENSCHAP

Onderwijs, Educatie en Wetenschap staan aan de basis van het UNESCO-concept. Ze zijn essentieel om te begrijpen hoe ons landschap in elkaar zit en hoe uniek het is. In 2024 hebben we een nieuwe educatiestrategie opgesteld om onze activiteiten beter te structureren en om helder te krijgen waar we ons de komende jaren op gaan richten. Belangrijk onderdeel daarvan is dat we ons meer gaan richten op het professionele werkveld en dan specifiek op onze eigen partners en stakeholders. We hebben daar in 2024 al een start mee gemaakt.

Nieuwe educatie strategie

In vergelijking met voorgaande jaren blijft de samenwerking met het basisonderwijs niet alleen behouden, maar wordt deze ook aanzienlijk uitgebreid. In dit kader is er een stevig partnerschap opgebouwd met en rondom het Hunebedcentrum, wat de basis vormt voor een reeks gezamenlijke educatieve initiatieven. Een belangrijk nieuw element is de verkenning van een voortgezet onderwijs-lijn, die inspeelt op de groeiende vraag naar innovatieve onderwijsvormen in de regio. Tegelijkertijd wordt er meer nadruk gelegd op het betrekken van MBO- en HBO-instellingen, waarmee een brug wordt geslagen tussen de verschillende onderwijsniveaus en een breder en divers leerklimaat wordt gecreëerd.

Bovendien krijgt het wetenschapsveld een aanzienlijke impuls, met diverse stimulerende maatregelen die gericht zijn op het bevorderen van onderzoek in het gebied.

Daarnaast is er extra focus op het trainen van bestaande gidsen en vrijwilligers, zodat zij optimaal uitgerust zijn om bezoekers te informeren en inspireren over de rijke historie en natuur van Geopark de Hondsrug.

Onderwijs

Binnen het formele onderwijsveld hebben we te maken met het formele en informele onderwijs enerzijds en de verschillende opleidingsprofielen (niveaus). Hoewel we zoveel mogelijk proberen activiteiten een plek te geven in de vast curricula, pakken we ook de kansen als die zich voordoen.

Gastlessen op basisscholen

Dit schooljaar markeert een bijzondere mijlpaal: voor het eerst sinds de coronaperiode is de volledige cyclus van onze gastlessen op basisscholen in de gemeente Borger-Odoorn afgerond. We gingen langs de basisscholen, waar leerlingen letterlijk in aanraking kwamen met de ijstijden. Tijdens de gastlessen werkten ze met klei, zand en diverse laagdrempelige experimenten – met als hoogtepunt het gebruik van VR-brillen, zodat ze tussen de mammoeten konden lopen.

Door deze gevarieerde leervormen kwamen geologie, archeologie en geschiedenis op een speelse en inspirerende manier tot leven, waardoor de leerlingen het indrukwekkende verhaal van hun leefomgeving op een nieuwe manier ervaaarden.

Educatieve samenwerking met het Hunebedcentrum en Het Drentse Landschap

In 2024 is de bestaande educatieve samenwerking met het Hunebedcentrum en Het Drentse Landschap verder uitgebreid. Op basis van de al ontwikkelde (online) presentaties over hunebedden en ijstijden is een nieuwe geologiepresentatie tot stand gekomen, aangevuld met lesmateriaal over de bever. Daarmee bieden we meer inzicht in de ontstaansgeschiedenis van het Hondsruglandschap en in de rol die geologische processen hierin spelen.

Ook de educatieve programma's van de Culturele Mobiliteit (CulMo) zijn opnieuw in trek bij Drentse basisscholen. CulMo ondersteunt leerkrachten bij het organiseren van vervoer naar musea en erfgoedinstellingen in Drenthe, waardoor steeds meer leerlingen niet alleen kennismaken met het leven van hunebedbouwers, maar ook de geologische krachten ontdekken die ten grondslag liggen aan het unieke karakter van de Hondsrug.

Met de toevoeging van nieuwe presentaties, (online) lesmateriaal en de reeds bestaande VR-ervaringen kunnen scholen hun onderwijsaanbod verder verrijken. Deze gezamenlijke aanpak laat zien dat het bundelen van krachten leidt tot inspirerend en kwalitatief hoogwaardig onderwijs rondom natuur, landschap en erfgoed.

Wetenschapsles voor voortgezet onderwijs met ASTRON

Voor de scholieren van Wolfsbos organiseerden wij een workshop waarin zij zelf geologisch veldonderzoek deden. Door middel van grondboringen ontdekten zij de verschillende bodemlagen, hun ontstaan en wat deze over ons verleden – tot aan de ijstijden – kunnen vertellen.

Deze pilot, onderdeel van het educatieve programma van ASTRON en JIVE, toont hoe de koppeling tussen ruimteonderzoek en aardwetenschappen jongeren helpt inzicht te krijgen in zowel ons verleden als onze toekomst. Zulke initiatieven zijn van groot belang voor het versterken van wetenschappelijke geletterdheid en het enthousiasmeren voor de natuurwetenschappen.

Astron workshop

Nationale Geoweek: bezoek basisschool

Nationale Geoweek

In mei verwelkomden wij groep 8 van Basisschool De La-weij uit Haulerwijk voor een inspirerend bezoek aan Geopark De Hondsrug. Tijdens deze educatieve dag ontdekten de leerlingen de fundamenteën van onze aarde, waarbij wij hen meenamen in de fascinerende wereld van gesteenten en sedimenten. Door zelf aan de slag te gaan met een grondboring kregen zij tastbaar inzicht in de geschiedenis van ons landschap – een ervaring die perfect aansloot bij de nationale GeoWeek, waarin het vak aardrijkskunde en de beleving van ons landschap centraal staan. Zulke samenwerkingen versterken niet alleen de educatie over ons natuurlijke erfgoed, maar benadrukken ook het belang van het delen van kennis met de nieuwe generatie.

Stagiaire aan de slag van NHL Stenden

Een belangrijk onderdeel van onze samenwerking met het onderwijs is het aanbieden van stageplekken. Dit biedt

studenten niet alleen een kans om praktijkervaring op te doen, maar levert ook waardevolle inzichten op voor het Geopark. In mei 2023 startte Laura de Boer haar 9 maanden durende stage bij Geopark De Hondsrug. Laura is vierdejaarsstudent International Tourism Management aan NHL Stenden Hogeschool in Leeuwarden.

Als onderdeel van haar stageopdracht voerde zij een quickscan uit naar potentiële ambassadeurs die aansluiten bij de doelstellingen van het Geopark. Deze opdracht sluit aan bij de vernieuwing van onze partner- en ambassadeurstrategie, waarin we ons steeds meer richten op kwaliteit en wederzijdse meerwaarde.

Laura de Boer

Dit betekent dat we ons verbinden met partijen die een duidelijke inhoudelijke raakvlakken hebben met het Geopark en waarbij samenwerking daadwerkelijk impact heeft.

Door studenten de kans te geven om hun kennis en vaardigheden in te zetten binnen het Geopark, versterken we niet alleen ons netwerk, maar dragen we ook bij aan de ontwikkeling van jong talent binnen het werkveld van erfgoed, natuur en toerisme.

Excursies door Bargerveen, Schoonebeek, Borger en Noorderlaren

Samenwerking met DC Terra

Met de fusie tussen het Drenthe College en MBO Terra ontstond er een natuurlijk moment om de samenwerking met het Geopark te verkennen. DC Terra is daarbij op zoek naar een nieuwe manier om invulling te geven aan hun doelen, een nieuwe identiteit op weg naar de toekomst. Het Geopark concept past daar uitstekend bij en we hebben besloten om de samenwerking nader vorm te gaan geven. DC Terra heeft de intentie om UNESCO-school te worden, de eerste in het Geopark! In 2025 gaan we nader invulling geven aan de samenwerking, waarbij we ons richten op alle vestigingen in het Geopark gebied: van Groningen tot Emmen!

Educatie

Geopark de Hondsrug richt zich ook op educatie voor het grote publiek, waarin het vergroten van het bewustzijn en de betrokkenheid van bezoekers en bewoners bij dit unieke landschap centraal staat. Het afgelopen jaar zijn er weer een aantal activiteiten en programma's (door) ontwikkeld om mensen van alle leeftijden op een toegankelijke en inspirerende manier kennis te laten maken met de rijke geschiedenis, geologie en cultuur van het Hondsruggebied.

Hondsrugacademie

De Hondsrugacademie bestaat uit diverse lezingen waarin geologie, archeologie, natuur en (cultuur)geschiedenis van het Hondsruggebied samenkomen. Verschillende experts nemen het publiek mee op een boeiende reis door het verleden, waarbij ook nieuwe wetenschappelijke inzichten en actuele ontwikkelingen worden gedeeld.

Ook in 2024 vond de Hondsrugacademie plaats met zowel een voorjaars- als een najaarseditie. In totaal werden er acht lezingen georganiseerd voor een breed publiek. Net als in 2023 was de najaarseditie met vier lezingen een speciale samenwerking tussen

De Hondsrug UNESCO Global Geopark, het Hunebedcentrum en Het Drentse Landschap.

Daarnaast organiseerden we in het voorjaar vier lezingen met daaraan gekoppeld een excursie verspreid over het Geopark gebied. We trokken met de lezingen en excursies door Bargerveen, Schoonebeek, Borger en Noorderlaren. Dit bleek een groot succes.

Alle excursies zaten vol; zo organiseerden we de geologische fietsexcursie met Enno Bregman zelfs twee keer vanwege het grote animo.

Geologische fietsexcursie met Enno Bregman

Lezing en excursies

Naast Hondsrugacademie hebben we in 2024 weer tal van publiekslezingen gegeven aan diverse groepen. Het is een mooie manier om op hele kleine schaal en vanuit persoonlijke betrokkenheid mensen meer te vertellen over het unieke gebied en hoe zij daar onderdeel van zijn. De lezingen zorgen er ook voor dat we heel ander publiek bereiken en dus meer impact kunnen hebben.

Diverse lezingen

Wetenschap

De Hondsrug is al tientallen jaren een bron van inspiratie voor onderzoekers uit diverse vakgebieden. In dit hoofdstuk laten we zien hoe diverse wetenschappelijke studies bijdragen aan ons begrip van dit unieke landschap. Samen met universiteiten, kennisinstellingen en lokale experts verwerven we inzichten die cruciaal zijn voor om kennis te delen en het behouden van ons waardevolle Hondsruggebied.

Evaluatie Wetenschappelijke Commissie

De Wetenschappelijke Commissie heeft in het afgelopen jaren een waardevolle bijdrage geleverd aan het bevorderen van wetenschappelijke kennis en duurzame ontwikkeling binnen het Geopark. Door de diverse expertise binnen de commissie is er gewerkt aan een brede wetenschappelijke basis die het Geopark ondersteunt in zijn missie op het gebied van samenwerking, educatie en innovatie. Tegelijkertijd is er het afgelopen jaar geëvalueerd hoe de commissie nog effectiever kan opereren.

Dit heeft geleid tot een hernieuwde focus op interdisciplinaire samenwerking en een nauwere aansluiting bij actuele wetenschappelijke en maatschappelijke vraagstukken. In de komende periode zal de structuur van de commissie verder worden versterkt, met een nog actievere rol in het verbinden van onderzoek, beleid en praktijk binnen het Geopark. Dit moet bijdragen aan een dynamische en toekomstbestendige wetenschappelijke verankering van het Geopark.

Onderzoeksproject NAT / Wageningen Universiteit

Als Geopark participeren we in het NAT-project van Wageningen Universiteit. Het NAT-project staat voor “Nature-based approaches for climate-robust, sustainable and productive sandy-soil landscapes” en behandelt het volgende onderwerp: Het huidige gebruik van het Nederlandse zandlandschap is niet duurzaam en niet bestand tegen klimaatverandering. De noodzaak en urgentie van een sociaal-ecologische transitie in deze gebieden wordt breed gedragen.

Wij streven naar een toekomstig landschap waar functies worden gekozen die passen bij de bodemgesteldheid en waterbeschikbaarheid. Dit vergt een paradigma verandering, want in afgelopen eeuwen hebben we juist het landschap aangepast aan onze behoeften, bijvoorbeeld door waterbeheer en bemesting. In dit project ontwerpen we klimaatrobuuste en waardevolle natuur-gebaseerde zandlandschappen van de toekomst. Met ons onderzoeksteam en consortium van experts en actoren maken we ook de ontwikkelingspaden om daar te komen.

Als Geopark nemen we deel aan de Community Of Practice en hosten we een Pilotlocatie voor het onderzoek. Doel is om de kennis die dit onderzoek oplevert te ontsluiten voor het publiek.

“Flute-hunting” in IJsland voor begrip over ontstaan Hondsrug

In September 2024 zijn we op uitnodiging van het geologische team van Geopark Katla in IJsland mee geweest op een verkenningsexpeditie van een tweetal gletsjers. Het is een zeer afgelegen gebied waar diverse recente flutes zichtbaar zijn. Het belangrijkste geologische fenomeen van De Hondsrug is de Megaflute en we hebben nauwelijks referentiemateriaal van andere gebieden. We hebben meegeholpen met verkenning van het gebied en in ruil daarvoor hebben we zelf uniek beeldmateriaal kunnen verzamelen van recente flutes. Dit materiaal gebruiken we nu bij onze voorlichtingen aan het publiek en om vervolgonderzoek te promoten.

Visualisatieproject “Het ontstaan van de Hondsrug”

In 2024 heeft Geopark de Hondsrug een belangrijke stap gezet in het beter toegankelijk maken van de complexe ontstaansgeschiedenis van het Hondsruglandschap. Met het Visualisatieproject “Het ontstaan van de Hondsrug” ontwikkelen we nieuw educatief materiaal dat geologische processen, zoals de landschapsvorming door ijstijden, op

Vanaf het rotsblok zijn de verticale lijnen van de flutes te zien.

een visueel aantrekkelijke en begrijpelijke manier uitlegt. Dit materiaal is bedoeld voor educatieve doeleinden, waaronder scholen en bezoekers, en zal tevens ingezet worden in onze communicatiekanalen. De ontwikkeling gebeurt in samenwerking met kennisinstellingen zoals de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), om te zorgen voor een wetenschappelijk onderbouwde en kwalitatief hoogwaardige weergave van de geologische processen.

Door deze visuele ondersteuning brengen we het unieke verhaal van de Hondsrug dichterbij een breed publiek en versterken we de verbinding tussen mensen en het landschap.

Voor professionals & stakeholders

In 2024 versterkte Geopark de Hondsrug de kennis en betrokkenheid van stakeholders en professionals met gerichte educatie. Door workshops en samenwerkingen droegen we bij aan een dieper begrip van het geologisch, natuurlijk en cultuurhistorisch erfgoed, wat de duurzame ontwikkeling en behoud van het gebied ten goede komt. Dit hoofdstuk belicht de impact van deze inspanningen.

Training 'Aardkundige Waarden'

In december hebben wij een bijdrage geleverd aan de veldexcursie 'Aardkundige Waarden' van de provincie Drenthe. De excursie was bedoeld om het unieke landschap en de aardkundige schatten van Drenthe in de schijnwerpers te zetten, en ter afsluiting van een aantal theoriedagen. Samen met Anja Verbers en een diverse groep deelnemers – van beleidsmakers tot natuurliefhebbers – verkenden we indrukwekkende locaties zoals de pingoruïnes, de steilrand van Donderen, de Duunsche Landen en de Hunze bij Borger.

Deze dag onderstreepte het unieke karakter van het Hondsruglandschap en benadrukte het belang van samenwerkingen die ons unieke aardkundig levendig houden.

Veldexcursie Aardkundige Waarden

Workshop vrijwilligers Staatsbosbeheer

Opleiding vrijwilligers Staatsbosbeheer

In april organiseerden we een inspirerende workshop voor de vrijwilligers van onze gewaardeerde partner Staatsbosbeheer Boomkroonpad. Dit initiatief illustreert perfect hoe wij als Geopark de Hondsrug investeren in de ontwikkeling en versterking van bestaande vrijwilligersgroepen in het Hondsruggebied. Tijdens de workshop werd in een profielkuil in het bos het verhaal van de ijstijden opnieuw tot leven gebracht: elke blootgelegde bodemlaag onthult een uniek tijdperk en vertelt een eigen stukje van de rijke ontstaansgeschiedenis van de Hondsrug.

De deelnemers gingen vervolgens actief aan de slag met grondboringen, waarmee zij zelf de diverse lagen ontdekten en onderzochten. Deze praktijkgerichte aanpak vergroot niet alleen hun kennis, maar rust de vrijwilligers ook uit met de vaardigheden om het geologische erfgoed van onze regio op overtuigende wijze te delen. Met zulke

samenwerkingen bouwen we aan een sterker, duurzaam Geopark de Hondsrug, waarin de inzet en expertise van vrijwilligers een cruciale rol spelen in het vertellen en doorgeven van ons unieke verhaal.

Workshop vrijwilligers Staatsbosbeheer

Landschapsgidsen Gorecht

Geopark de Hondsrug leverde een waardevolle bijdrage aan de landschapsgidsencursus in het Gorecht met een lezing over de ontstaansgeschiedenis van het landschap. Door samen te werken met IVN en Landschapsbeheer Groningen versterken we het begrip van de unieke geologie en cultuurhistorie van het gebied. Deze kennis stelt toekomstige gidsen in staat om bezoekers niet alleen de natuur te laten beleven, maar ook het verhaal van het landschap over te brengen.

4. HET GEOPARK NETWERK

In 2024 hebben we een nieuwe stap gezet in het versterken en verbreden van het Geopark-netwerk. Waar voorheen de focus lag op afzonderlijke samenwerkingen, hebben we nu een integrale netwerkstrategie ontwikkeld. Dit betekent dat we partners, ambassadeurs en stakeholders niet alleen meer betrekken bij afzonderlijke initiatieven, maar dat we hen structureel verbinden aan het verhaal en de missie van het Geopark.

Het afgelopen jaar stond in het teken van verdieping: we hebben bestaande relaties versterkt, nieuwe partners verwelkomd en internationale samenwerkingen verder uitgebouwd. Door kennisdeling en gezamenlijke activiteiten hebben we het Geopark nog steviger verankerd binnen de regio én daarbuiten. In dit hoofdstuk blikken we terug op de belangrijkste ontwikkelingen en activiteiten van 2024, zoals vastgelegd in ons jaarplan.

Update netwerkstrategie

In 2024 hebben we gewerkt aan een nieuwe integrale netwerkstrategie. Waar we in het verleden werkten met een gescheiden strategie voor onze infrastructuur en een voor de partners en ambassadeurs, hebben we deze samengevoegd tot een integrale netwerkstrategie. We hopen hiermee meer verbinding te kunnen leggen tussen de mens en het landschap. Het moet er ook toe leiden dan onder stakeholders, partners, ambassadeurs en inwoners ook meer eigenaarschap voor het landschap ontstaat. Het maakt daarbij niet uit of het gaat om formeel eigenaarschap (“mijn taak”) of informeel eigenaarschap (“mijn thuisgrond”).

Voor 2025 gaan we bezig met de verdere uitwerking van de strategie. Belangrijk punt om hier ook te benoemen is dat we nog meer willen benadrukken dat Geopark De Hondsrug niet de stichting is, maar alles en iedereen die daar onderdeel van is. Iedere bijdrage aan de doelstellingen van een UNESCO Global Geopark door vrijwilligers, stichtingen, verenigingen, inwoners, ondernemers, gemeenten, provincies, terreinbeheerders, musea etc. maken het Geopark. In het volgende jaarverslag zullen we daarom ook meer aandacht besteden aan wat die partijen allemaal hebben gedaan.

We zullen de activiteiten daarbij ordenen in de volgende categorieën:

- Stakeholders en hun activiteiten
- Partners en hun activiteiten
- Ambassadeurs en hun activiteiten

Activiteiten in 2024

In 2024 stond beleving en zichtbaarheid opnieuw centraal in een breed scala aan activiteiten die het verhaal van de Hondsrug tot leven brachten. Van educatieve initiatieven en wetenschappelijke projecten tot erfgoedbeleving en publieksactiviteiten – samen met onze gebiedspartners hebben we bijgedragen aan een gevarieerd en inspirerend programma. Dankzij deze samenwerking hebben we niet alleen het unieke karakter van het Geopark verder uitgedragen, maar ook een breder en diverser publiek bereikt.

Dit onderstreept de kracht van de Hondsrug als levendig netwerk waarin ons erfgoed en de gemeenschap samenkomen.

Samenwerking Dag van het Hunebed

In augustus werden er weer samen met Het Drentse Landschap, Staatsbosbeheer en het Hunebedcentrum verschillende activiteiten georganiseerd tijdens de Dag van het Hunebed. Jaarlijks worden de oudste monumenten van Nederland op deze speciale dag in het zonnetje gezet om zo het draagvlak vergroten om deze archeologische monumenten te beschermen. De programmering was dit jaar opnieuw verder uitgebreid met initiatieven die plaatsvonden bij verschillende hunebedden in de provincie Drenthe. Van verhalenvertellers tot het maken van kunstwerken, of meegaan met een fiets- of wandelexcursie. Er waren veel bezoekers en daarmee is het gelukt veel aandacht te genereren voor dit bijzondere erfgoed. Voor 2025 staat deze dag ook al weer op de activiteitenkalender.

Dag van het Hunebed

Buitenfestival Boomkroonpad

In september waren we met de elektrische deelbus van het Hunebedcentrum, Het Drentse Landschap en De Hondsrug Geopark aanwezig op het Buitenfestival bij het Buitencentrum Boomkroonpad, georganiseerd door Staatsbosbeheer.

Het was een zonnige dag met veel bezoekers van jong tot oud. Vooral de VR-brillen waren een succes! Deze namen je helemaal mee de oertijd in, naar het Drenthe met mammoeten en ijskoude vlaktes. Tot slot verzorgden we ook een workshop waarin je zelf een grondboring kon doen en zo letterlijk door verschillende tijdslagen de geschiedenis van dit gebied in kon duiken.

Maken van kunstwerken

Buitenfestival Boomkroonpad

Emmerdennen

Emmerdennen 200 jaar

Binnen het kader van het 200-jarig jubileum van de Emmerdennen organiseerde Staatsbosbeheer een bijzondere dag vol activiteiten, waar Geopark de Hondsrug trots aan bijdroeg. Bij een van de hunebedden lichtten wij de bezoekers toe over de intrigerende zwerfstenen en het boeiende geologische verhaal van deze oeroude monumenten.

Met onze VR-bril boden wij een unieke tijdreis naar de ijstijd, waarmee we de geschiedenis op een vernieuwende manier tot leven brachten.

Internationale studenten van EGEA congres en Universiteit Zürich in het Hondsruggebied

In maart en april verwelkomde Geopark de Hondsrug twee groepen internationale studenten. Één groep, bestaande uit 18 psychologiestudenten en 2 docenten van de Universiteit Zürich, maakte deel uit van het 'beyond psychology'-programma en ontdekte de geschiedenis en duurzaamheid van ons gebied. Zij bezochten onder meer de bodemlagenkuil in Staatsbosbeheer, het oertijdpark van het Hunebedcentrum en natuurgebied De Branden in het Hunzedal.

Tegelijkertijd maakte een groep van 17 geografiestudenten, als onderdeel van het EGEA congres, onder leiding prof. Theo Spek en wijzelf een excursie langs iconische locaties, zoals pingoruïnes, hunebedden, het doorbraakdal/de Mandelanden, nieuwe natuur bij de Branden en het Hunebedcentrum.

Onthulling picknickbank Eext

Buurtvereniging 't Veld uit Eext benaderde stichting Het Drentse Landschap met de vraag of ze ter gelegenheid van hun 40-jarig bestaan een bankje konden opknappen. Na overleg, waar De Hondsrug UNESCO Global Geopark ook bij betrokken was, besloten we om bij het hunebed een picknicktafel te plaatsen. Dit initiatief is niet alleen ten gunste van de buurt, maar ook voor alle toeristen die van de omgeving genieten. Een buurt omgeven met natuur, met daarnaast twee hunebedden.

Het bankje, geschonken door [Natuurbegraafplaats Hillig Meer](#) is gemaakt van duurzaam geoogst hout uit de nabije bossen en is in Drenthe gemaakt. Om het bankje een nog langere levensduur te geven is het behandeld met natuleum, een product dat geslagen lijnolie bevat van [Olie- en Korenmolen Woldzigt](#) uit Roderwolde. In klein comité werd afgelopen zondag de picknickbank onthult door Deirdre Lagas, voorzitter buurtvereniging 't Veld en Els Dubbink, hoofd team natuur en landschap van Het Drentse Landschap.

Links: Els Dubbink, hoofd team Natuur en Landschap van Het Drentse Landschap.
Rechts: Deirdre Lagas, voorzitter buurtvereniging 't Veld

Aan de vlaggetjes hingen insecten gemaakt door de kinderen uit de buurt, deze verwijzen naar het tweede idee voor een insectenhotel bij hunebed D14 en het ook daar plaatsen van een bankje. De buurt onderhoudt voortaan het gras rondom het bankje en de graspaden zodat bezoekers zonder natte voeten kunnen zitten. Een schitterend voorbeeld van naoberschap!

Nationale Netwerk

Een deel van onze activiteiten vinden ook plaats op nationaal niveau of worden van daaruit geïnitieerd of gereguleerd. We bouwen met elkaar aan het netwerk om het Geopark concept en het gedachtegoed van UNESCO in breder perspectief tussen te oren en in de harten van mensen te brengen. Dat doen we bij voorkeur via concrete activiteiten dicht bij de mensen en vooral voor de mensen.

Onderstaand een greep uit deze activiteiten die we in 2024 hebben uitgevoerd:

Viering UNESCO-status Geopark Schelde Delta & verkenning Benelux-samenwerking

Op 22 april, de Dag van de Aarde, waren we in Zeeland om de officiële UNESCO-status van Geopark Schelde Delta te vieren. Met deze toekenning telt Nederland nu twee UNESCO Geoparken. De viering vond plaats op Deltapark Neeltje Jans, samen met zo'n 200 andere genodigden.

De volgende dag kwamen de vier UNESCO Geoparken van de Benelux bijeen: Schelde Delta, Famenne-Ardenne, Natur- & Geopark Möllerdall en De Hondsrug. Het doel was om samen te onderzoeken hoe we de Geoparken binnen de Benelux kunnen versterken, met behoud van ieders unieke identiteit en geologisch erfgoed. Dit kreeg later in het jaar een vervolg met het tekenen van een samenwerkingsovereenkomst tijdens de European Geopark Network (EGN) conferentie in IJsland.

Bezoek door NFUGG

In september verwelkomden we leden van het Nederlands Forum UNESCO Global Geoparks (NFUGG), de organisatie die de Nederlandse bijdrage aan het internationale Geoparkenprogramma van UNESCO coördineert.

Tijdens het bezoek presenteerden we de recente ontwikkelingen en toekomstplannen van Geopark De Hondsrug. Een fieldtrip mocht natuurlijk niet ontbreken! In het Evertsbos nam managing director Jasper Tomesen de groep mee langs de unieke kenmerken van het gebied, zoals een pingoruïne, grafheuvels, karrensporen en Drentse heideschappen.

De middag werd afgesloten met een overleg in het Hunebedcentrum, waar waardevolle ideeën werden uitgewisseld. We kijken uit naar de verdere samenwerking en de versterking van onze ambities!

[BEKIJK HIER DE VIDEOBEELDEN](#)

Bezoek door NFUGG

International Intensive Course on UNESCO Global Geoparks

Om kennis te verdiepen en ervaringen uit te wisselen, volgden we van 27 mei tot 3 juni de International Intensive Course on UNESCO Global Geoparks op Lesbos (Griekenland), een van de eerste UNESCO Global Geoparks. Met 80 deelnemers uit 56 landen bestond het programma uit lezingen, workshops en excursies over onderwerpen als geologisch erfgoed, educatie, duurzaamheid en maatschappelijke impact. Ook werden best practices en uitdagingen van Geoparks wereldwijd besproken. Namens Geopark De Hondsrug namen Jasper Tomesen en Anneriken Wehrens deel. Dit jaar was Nederland voor het eerst vertegenwoordigd door twee UNESCO Geoparks: ook het nieuwe Schelde Delta Geopark was aanwezig. Inmiddels telt het Global Geoparks Network 213 UNESCO Geoparks wereldwijd.

International intensive course

International intensive course

Wethouders Gemeente Boekel op werkbezoek

Begin mei ontvingen we een delegatie uit de Brabantse gemeente Boekel, die werkt aan het Geopark Peelhorst en Maasvallei i.o. en toewerkt naar een UNESCO-status. Bestuursvoorzitter Cees Bijl en Manager Jasper Tomesen vertelden over onze ervaringen als UNESCO Geopark. Belangrijke succesfactoren zijn de unieke combinatie van geomorfologie, archeologie en cultuur, en de samenwerking tussen zes gemeentes.

[BEKIJK HIER DE VIDEOBEELDEN VAN HET BEZOEK](#)

Na een bezoek aan onze Geopark expositie verkenden we samen het landschap. De Hamerlandenroute, een mooi voorbeeld van lokale samenwerking, vormde de afsluiting van een inspirerende dag.

Wethouders Gemeente Boekel op werkbezoek

Geopark Sud Fyn Archipelago

Het internationale netwerk

Het unieke van een UNESCO Global Geopark is dat we tegelijk heel erg lokaal werken aan concrete activiteiten maar ook onderdeel zijn van een wereldwijd netwerk dat probeer globale impact te bewerkstelligen. Alle lagen daartussen zijn we, op een of andere wijze in vertegenwoordigd.

Het internationale netwerk bestaat uit:

- Partnerships met partner Geoparken (in NL en erbuiten)
- EGN: Het Europese Geopark Netwerk.
- GGN: Het Globale Geopark Netwerk
- Overige organisaties.

Onderstaand een greep uit de activiteiten in 2024 waar we bij betrokken waren in het internationale netwerk:

Kennisuitwisseling met Deense UNESCO Geoparken

In november bezochten we met het team van Geopark De Hondsrug twee Deense UNESCO Global Geoparken: Syd-fynske Øhav (Sud Fyn Archipelago) en Vestjylland. Net als in ons Geopark speelt het ijstijd-thema daar een hoofdrol in de vorming van het landschap, de natuur en de lokale cultuur.

Het bezoek was inspirerend en waardevol. Het uitwisselen van ideeën, bespreken van uitdagingen en samenwerken aan oplossingen onderstreepte de kracht van het wereldwijde Geopark-netwerk. Naast nieuwe inzichten nemen we vooral een sterk gevoel van verbondenheid mee terug.

Deze verbondenheid gaat verder dan samenwerking: het laat zien dat we deel uitmaken van een groter geheel. Met meer dan 200 Geoparken wereldwijd vertellen we samen het verhaal van de aarde en de mens.

European Quarternary Transect Platform Concept

Geopark De Hondsrug is een van de initiatiefnemers van dit internationale platform concept, waarin Europese Geoparken samenwerken om de impact van de ijstijden op het landschap te onderzoeken en te delen. Door kennisuitwisseling, educatie en duurzaam beheer van geosites versterken we het wetenschappelijk onderzoek en vergroten we de publieke betrokkenheid. Dit platform draagt bij aan innovatieve benaderingen voor geologisch erfgoed en vergroot de internationale uitstraling van Geopark De Hondsrug.

Geopark Vestjylland

EGN: GeoparkWeken

Het jaarlijkse hoogtepunt in ons Hondsruggebied, de GeoparkWeken, vond in 2024 plaats van zaterdag 18 mei tot en met zondag 2 juni. Tijdens deze periode kregen de unieke geologische, culturele en natuurlijke waarden van onze regio de aandacht die ze verdienen. Zowel De Hondsrug UNESCO Global Geopark als onze gewaardeerde netwerkpartners organiseerden een gevarieerd programma dat dit rijke erfgoed op diverse manieren in beeld bracht. De editie ging spectaculair van start met de Mammoetdagen in het Hunebedcentrum, gevolgd door de Nostalgi-sche Kinderspelen in het Veenpark op Tweede Pinksterdag. Door de samenwerking met meerdere partners ontstond een uitgebreid en divers aanbod aan activiteiten, verspreid over alle zes gemeenten van het Geopark.

Bezoekers kregen de kans om het bijzondere landschap op een unieke wijze te ervaren: van inspirerende museumtoers tot avontuurlijke ontdekkingstochten in de natuur. De enthousiaste opkomst bij de activiteiten onderstreept dat de belangstelling voor het Hondsrugverhaal onverminderd

groot is. Wij kijken dan ook vol vertrouwen uit naar de volgende editie, waarin wij opnieuw de veelzijdigheid van ons Geopark zullen presenteren.

Europese Geopark bijeenkomst in Turkije

Van 5 tot en met 9 maart vertegenwoordigden Jasper Tomesen (Manager) en Leo Bouwmeester (Educatie & Landschap) Geopark De Hondsrug tijdens de 49e bijeenkomst van het European Geoparks Network (EGN). Dit netwerk verbindt maar liefst 94 Geoparken uit 28 verschillende landen en stimuleert samenwerking en kennisdeling op het gebied van geologisch erfgoed en duurzame ontwikkeling.

De EGN Meeting wordt telkens door een ander Geopark georganiseerd en biedt een waardevolle gelegenheid om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Dit jaar vond de bijeenkomst plaats in Kula-Salihli UNESCO Global Geopark, het eerste en enige UNESCO Global Geopark in Turkije.

Tijdens het bezoek namen Leo en Jasper deel aan diverse workshops en activiteiten. Zo werkten ze aan een internationale cursus voor gebiedspartners over klimaatadaptatie en verdiepten ze zich in de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Deze doelen zijn nauw verbonden met de missie van Geopark De Hondsrug en vormen een belangrijk uitgangspunt voor onze initiatieven op het gebied van natuurbescherming, educatie en duurzame ontwikkeling.

Met nieuwe inzichten en inspiratie uit deze internationale samenwerking blijven we ons inzetten voor de bescherming en beleefbaarheid van het unieke Hondsruggebied!

Europese Geopark bijeenkomst in Turkije

GGN: Geodiversity Day

Als onderdeel van het Global Geoparks Network (GGN) nemen wij jaarlijks deel aan diverse internationale themadagen. Deze dagen worden wereldwijd georganiseerd om bewustwording te creëren rondom geologisch erfgoed. Op 6 oktober vierden we International Geodiversity Day, een initiatief van het GGN.

Voor ons weer een uitgelezen kans om te laten zien hoe uniek het Hondsruggebied is. Niet alleen binnen Nederland, maar ook in Europa en zelfs wereldwijd is er geen gebied dat vergelijkbaar is met dit bijzondere landschap. We hebben speciale aandacht besteed op social media aan deze dag en ook vonden er bij onze partner het Hunebedcentrum speciale geologische activiteiten plaats. Dit viel samen met het Weekend van de Wetenschap. Natuurlijk was ook onze expositie open waar men met de VR-brillen de Hondsrug van 150.000 jaar geleden kon beleven.

Benelux-samenwerking bekrachtigd op Europese Geoparken Conferentie

Tijdens de 17e European Geoparks Network Conferentie in IJsland werd een belangrijke stap gezet in de samenwerking tussen de UNESCO Geoparken van de Benelux. Omdat de drie Benelux landen te klein zijn om een eigen nationaal netwerk te hebben is besloten om hier samen in op te trekken en de Benelux is een bekend begrip in Europa.

Op de Geo Fair ondertekenden vertegenwoordigers van Famenne-Ardenne, De Hondsrug, Möllerdall en Schelde Delta een samenwerkingsovereenkomst. Hiermee werd een officieel grensoverschrijdend netwerk opgericht, gericht op regelmatige ontmoetingen, kennisdeling en gezamenlijke ontwikkeling. Het vergroot ook de efficiency, doordat we internationale activiteiten nu gezamenlijk oppakken en dus niet ieder Geopark zelf alles hoeft te doen.

De ondertekening werd met enthousiasme ontvangen door andere Europese Geoparken en werd extra bijzonder door de aanwezigheid van Nikolas Zouros, President van het Global Geoparks Network (GGN).

Een waardevolle stap in de verdere versterking van de internationale samenwerking binnen UNESCO Geoparken!

Benelux-samenwerking bekrachtigd

Wereldbodemdag

Op Wereldbodemdag vierden we de waarde en diversiteit van bodems wereldwijd. Elk jaar wordt er een Bodem van het Jaar wordt gekozen. Voor 2024 is deze eer toegekend aan een bijzondere bodem die zich in ons eigen Hondsruggebied bevindt!

De titel 'Bodem van het Jaar 2024' ging namelijk naar de verloren beekdalbodem uit het Tusschenwater bij Zuidlaren. Dit unieke bodemprofiel, met zijn opvallende blauwe vivianietkristallen en bruine ijzeroerformaties, vertelt het verhaal van de ontwikkeling van het prachtige Hunzedal. Het is een indrukwekkend voorbeeld van de geologische rijkdom en geschiedenis van onze regio.

De winnende foto die deze bijzondere bodem op schitterende wijze in beeld brengt, is gemaakt door Jan Siem Rus. Deze erkenning benadrukt hoe belangrijk het is om onze bodems te begrijpen en te waarderen. Als Geopark be-
steedden we dan ook zeker aandacht hieraan en blijven we deze verhalen zichtbaar maken delen voor een breed publiek.

De winnende foto die deze bijzondere bodem op schitterende wijze in beeld brengt, is gemaakt door Jan Siem Rus.

5. GEOPARK INFRASTRUCTUUR

Gedurende het afgelopen jaar heeft Geopark De Hondsrug de fysieke infrastructuur – waaronder het Hondsrugpad en de Geosites – én de fysieke omstandigheden van kwetsbare gebieden zorgvuldig gemonitord. Dit gebeurde door regelmatige veldinspecties en evaluaties, waarbij onder meer de staat van wandelpaden, informatiepanelen, routeaanduidingen en de mate van overlast of slijtage is beoordeeld.

Alle bevindingen worden meegenomen in de verdere planning en besluitvorming, met als doel zowel het behoud als de beleving van deze waardevolle gebieden te versterken.

Update infrastructuur strategie

Uit de evaluatie van de in 2024 uitgevoerde monitoring is gebleken dat de infrastructuur van het Geopark toe is aan een wijziging. Dit om beter aan te sluiten bij de behoefte van de bezoekers en om een betere koppeling te kunnen maken met de andere infrastructuur die het gebied inmiddels rijk is. Uit de evaluatie is ook gebleken dat veel Hotspotpanelen geen of een te beperkte aansluiting met de geologie hebben. Dit is niet ten bate van de beleving van het landschap op een integrale manier zoals dat de bedoeling is bij een Geopark.

De nieuwe infrastructuur van het Geopark is opgebouwd uit Geosites, verbindende routes, infopunten en toegangs-

poorten en de digitale infrastructuur. We integreren onze infrastructuur waar zoveel mogelijk met de reeds bestaande structuren en verrijken de bestaande routes met ons verhaal. Dit alles zodat in het gebied een veel rijkere beleving mogelijk is.

Geosites

Omdat de term “Hotspot” ook steeds meer door andere organisaties wordt gebruikt gaan we terug naar de originele en breed gedragen term “Geosite”. Daarmee sluiten we ook beter aan bij het geologisch erfgoed waar ons gebied zo rijk aan is. De hotspots met een onvoldoende relatie of raakvlak met geologie of een beperkte waarde gaan we opheffen. De hotspots die we behouden worden gewijzigd in Geosites en er zullen ook nieuwe geosites bijkomen. De Geosites vormen de ruggengraat van het Geopark en zullen in 2025 nader worden uitgewerkt en tijdens de UNESCO-evaluatie besproken en verder geformaliseerd.

Monitoring hotspots

Zoals eerder al aangegeven is de hele bestaande infrastructuur in 2024 gemonitord en geëvalueerd. Hier zijn onze vrijwilligers een aantal maanden erg druk mee geweest en heeft ons een schat aan waardevolle informatie opgeleverd. In 2025 wordt de geüpdatete lijst met Geosites beoordeeld door de wetenschappelijke commissie en bij de UNESCO-revalidatie besproken.

Evertsbos als casus geosite

Belangrijk doel van de nieuwe geosites is dat deze voor de inwoners beleefbaar zijn en voor ondernemers een waardevolle aanvulling zijn op hun aangeboden diensten en activiteiten. Daarbij staan beleving van het landschap en het begrijpen ervan bovenaan.

We hebben het Evertsbos tussen Eext en Anloo als pilotgebied uitgewerkt en met de betrokken partners, ondernemers besproken. We hebben ook de bestuurders en agendacommissie leden meegenomen langs deze nieuwe opzet.

Routes

De primaire focus zit op het verrijken van bestaande fiets- en wandelroutes, waarbij we de kwaliteit en beleving voor onze bezoekers continu verbeteren. Hoewel het aanbieden van nieuwe routes een beperkter onderdeel vormt, benutten we zorgvuldig elke kans om het netwerk verder uit te breiden. De lange afstandwandelpaden, zoals de Hünenweg/Hondsrugpad, bewijzen zich als grote publiekstrek- kers en versterken de aantrekkingskracht van het gebied. Samen met het Recreatieschap en de terreinbeheerders pakken we de uitvoering van deze projecten op een struc- turele en geïntegreerde wijze aan, zodat er in Geopark de Hondsrug een duurzaam en divers aanbod kan blijven bieden aan zowel de lokale bevolking als aan toeristen.

Monitoring routes

Tot op heden is de monitoring van de routes voornamelijk verzorgd door onze eigen vrijwilligers, met als hoogtepunt de Hünenweg/Hondsrugpad, die een groot onderdeel vormde van dit traject. Voor de toekomst willen we deze aanpak verder optimaliseren door de vrijwilligers van het Recreatieschap te betrekken, waardoor we kunnen profite- ren van hun specifieke kennis en enthousiasme.

De samenwerking is hierin cruciaal: door gezamenlijke trainingen en kortere communicatielijnen versterken we elkaar, wat leidt tot een efficiëntere en effectievere bewaking en beheer van de routes.

Infopunten

Een ander en heel nieuw onderdeel van onze infrastruc- tuur is dat we de ondernemers met een eigen publieke locatie in het gebied willen betrekken bij het netwerk van info-punten. Van daaruit gaan veel bezoekers het gebied in en zullen ook veel dagtochtjes starten en/of eindigen. De ondernemers is eigenaar van het info-punt en draagt ook zorg voor beheer en promotie daarvan. Het Geopark voorziet in het info-paneel en promoot de ondernemers als info-punt voor de omgeving.

Als je info-punt bent dan wordt je ook ambassadeur en krijg je een Geopark cursus. Je wordt ook onderdeel van het lokale netwerk en wordt op de hoogte gehouden van ontwikkelingen, kansen en evenementen in jouw werkge- bied. Ook organiseren we ieder jaar een bijeenkomst om je collega's in het gebied beter te leren kennen en bij te praten. Het idee is dan van hieruit ook weer inspirerende samenwerkingen en arrangementen kunnen ontstaan en verdere samenwerking in het gebied gestimuleerd wordt.

Toegangspoorten

Gevolg van de hierboven genoemde wijzigingen is dat we de huidige structuur van Verhaallijnen en Expeditiepor- ten loslaten. Uit de monitoring is gebleken dat dit in de praktijk niet werkt zoals het bedoeld was. De verhalen waren té beperkt en behandelde slechts één thema. Het doel van een Geopark is juist dat we het integrale verhaal en de onderlinge samenhang van geologie, ecologie en

cultuur vertellen. Belangrijk hierbij is dat we de bestaande expeditiepoorten niet gaan opheffen, maar we gaan ze anders inzetten als integraal onderdeel van ons netwerk. Ook gaan we de onderlinge samenhang en verbinding beter inrichten.

In 2024 hebben we hiertoe verschillende gesprekken gevoerd met o.a. Museum aan de Aa in Groningen, De Hor- tus in Haren, Museum De Wachter in Zuidlaren, Ellert en Brammert in Schoonoord, Hunebedcentrum in Borger (zie hoofdstuk-7), Veenpark in Barger-Compascuum, Stedelijk museum in Coevorden en Het Van Gogh Huis Drenthe in Nieuw-Amsterdam.

Digitale infrastructuur

Met het ontstaan van nieuwe digitale toepassingen ontstaan nieuwe mogelijkheden om het landschap nog beter te beleven en te begrijpen. Met name de onzicht- bare verhalen of verbeeldingen uit het verleden die we nu niet meer kunnen zien zijn interessant. We hebben er voor gekozen om deze informatie laag integraal onderdeel te laten uitmaken van onze infrastructuur. Ze krijgt met namen een plek in de uitwerking van de geosites. Door de technieken slim met de fysieke onderdelen samen te laten werken ontstaan er nieuwe kansen om verschillende niveaus van interesses gedifferentieerd aan te bieden.

Ook de nieuwe website die we in 2025 gaan lanceren zal hier onderdeel van zijn.

6. VERBETERING EN BORGING VAN KWALITEIT

Een belangrijke constatering tijdens de evaluatie van onze infrastructuur was dat we eigenlijk maar weinig zicht hebben op hoeveel bezoekers we in het gebied krijgen met een interesse voor het Geopark. We kunnen hierdoor enerzijds niet controleren hoe mensen de beleving en het aanbod ervaren. Anderzijds hebben we ook geen inzicht in drukte en kansen voor spreiding van bezoekers over het gebied. Hier willen we komende jaren aan gaan werken en de nieuwe infrastructuur moet hier op worden voorbereid.

Meten en monitoren

Door gebruik te maken van “slimme” QR-codes kunnen we zicht krijgen op bezoekersstromen. Deze data kunnen we weer gebruiken om onze dienstverlening te verbeteren. Samen met onze gebiedspartners (terreinbeheerders) kunnen we dan ook kijken of en hoe we evt. bezoekersstromen zouden kunnen gaan sturen. Hiertoe willen we een meet- en monitoringsprogramma gaan uitwerken. Dit zullen we in 2025 verder oppakken.

Borgen UNESCO-status

Eén van de kerntaken van het Geopark bureau is het waarborgen van de UNESCO-status van het Hondsrug-gebied. Als netwerk organisatie houden we op alle thema's een vinger aan de pols en staan in goed contact met onze partners en stakeholders. We doen dit vanuit het lokale, nationale en internationale netwerk. Een belangrijk onderdeel van de borging is de vierjaarlijkse UNESCO-audit. De laatste audit was in 2021 en heeft een aantal aanbe-

velingen opgeleverd waar we de afgelopen vier jaar aan hebben gewerkt (zie hieronder).

Aanbevelingen laatste UNESCO-audit

Vanuit de re-validatie in 2021 zijn een 7-tal aanbevelingen gedaan door UNESCO:

1. Verbeter de zichtbaarheid van het Geopark, met name via sociale netwerken.
2. Zet in op verbetering van educatie, in samenwerking met de partners.
3. Zorg voor borging van organisatie en middelen om aan de doelen te kunnen werken.
4. Versterk en professionaliseer de partnerschappen.
5. Versterk de betrokkenheid bij het internationale netwerk.
6. Zorg voor aansluiten op de prioriteiten en mandaat voor alle UNESCO Global Geoparks.

In 2024 hebben we de in 2023 ingezette lijn op onze zichtbaarheid op de sociale netwerken en het verbeteren van de educatie samen met onze partners voortgezet. Op het gebied van het formele onderwijs werken we nauw samen met het Hunebedcentrum. Zie daarvoor hoofdstuk-Educatie & Wetenschap. We hebben de Hondsrugacademie geprofessionaliseerd en werken aan veldexcursies in combinatie met academische lezingen. De focus op het onderwijsveld hebben we in 2024 succesvol verlegd naar het voortgezet onderwijs en het MBO. De borging van de organisatie hebben we enorme stappen voorwaarts mee

gemaakt door het uitwerken van de nieuwe integrale strategieën en het borgen van de basisexploitatie.

Vorbereiden komende UNESCO-audit

Geopark De Hondsrug bereidt zich momenteel intensief voor op de UNESCO-audit die in 2025 plaatsvindt. Na de succesvolle audits in 2017 en 2021, waardoor de UNESCO-status voor het Hondsruggebied telkens met vier jaar werd verlengd, ligt de focus opnieuw op het aantonen van duurzame ontwikkeling en het versterken van regionale samenwerkingen. Als UNESCO Geopark toont De Hondsrug elke vier jaar aan dat het gebied zich voortdurend blijft vernieuwen, met blijvende aandacht voor het behoud van geologisch en cultureel erfgoed en het welzijn van de lokale gemeenschap.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Hoewel de volledige integratie van de Sustainable Development Goals (SDG's) nog gerealiseerd moet worden, hebben we in 2024 een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd. Deze inventarisatie bood waardevolle inzichten in de huidige duurzaamheidsinitiatieven binnen Geopark de Hondsrug en identificeerde zowel kansen als knelpunten op alle 17 SDG doelen.

Volgende stap is dat we onze analyse van kansen en knelpunten naats de programma's van onze partners leggen en zo een integraal beeld kunnen schetsen van waar we staan en heen willen. Dat gaan we in 2025 vastleggen in een SDG-strategie en een actieplan voor de toekomst.

7. HET GEBIED IN PROJECTEN & CIJFERS

Hoofdstuk 7 neemt je mee in de belangrijkste projecten die in het Hondsruggebied zijn uitgevoerd en brengt daarnaast de kerncijfers van 2024 in kaart. Met het oog op de komende jaren ligt de nadruk op verdere ontwikkeling van het gebied: we werken aan een nieuwe projectenportfolio die inspeelt op de kansen en uitdagingen die we samen met onze partners zien. In 2024 hebben we al concrete stappen gezet, zoals het opstellen van intentieverklaringen voor vernieuwingsprojecten en het uitwerken van pilotlocaties voor innovatief landschapsbeheer. Deze projecten vormen de basis voor de koers die we in de komende periode willen varen: gericht op duurzame groei, behoud van erfgoed en de integrale versterking van het Hondsruggebied.

Voorbereiding op nieuwe projecten portfolio

In 2023 hebben we de laatste grote projecten afgerond. Daar is heel hard aan gewerkt en er zijn mooie resultaten neergezet! De kunst is nu om dat vast te houden en te zorgen dat de resultaten een plek krijgen in de exploitatie en goed onderhouden worden. De organisatie van het Geopark is daar in 2024 voor geoptimaliseerd en we hebben een mooie professionaliseringsslag gemaakt. We zijn klaar voor de toekomst...en voor nieuwe projecten! In 2025 zullen we ons richten op het maken van een nieuwe projectenportfolio waarmee we komende jaren nieuwe initiatieven kunnen gaan ontplooiën.

In 2024 hebben we, uiteraard samen met onze partners, in ieder geval een start gemaakt met de volgende twee projecten initiatieven:

Intentieverklaring samenwerking vernieuwingsproject Hunebedcentrum

Op donderdag 24 oktober 2024 hebben het Hunebedcentrum, het Hondsrug UNESCO Global Geopark, Het Drentse Landschap, de provincie Drenthe en de gemeente Borger-Odoorn een intentieverklaring getekend voor een ambitieus vernieuwingsproject van het Hunebedcentrum. Deze samenwerking heeft als doel een vernieuwd museum te realiseren met een innovatieve expositie die het unieke verhaal van de hunebedden, het Hondsruggebied, het Hunzegebied en de rijke archeologie van Drenthe vertelt.

Het vernieuwingsproject omvat een uitbreiding van het huidige museumgebouw. Naast een nieuwe vaste expositie komen er ruimtes voor wisselexposities, groepsactiviteiten en een depot. De nieuwe tentoonstelling zal het verhaal van het Drentse landschap belichten, met aandacht voor geologie, archeologie en natuur. Het vernieuwde museum wordt een ontmoetingscentrum in een museale context, waarbij de samenhang tussen het landschap en het museum centraal staat. Het grootste hunebed van Nederland, pal naast het museum, krijgt uiteraard de volle aandacht.

Naast de uitbreiding van het museum zal ook het Kenniscentrum, waarin de kantoren gehuisvest zijn, duurzaam worden gemaakt en krijgt het terrein van het Hunebedcentrum een herinrichting.

De samenwerking tussen de drie betrokken organisaties – Het Hunebedcentrum, het Hondsrug UNESCO Global Geopark en Het Drentse Landschap – is niet nieuw. Al

jaren delen we de missie om het Drentse landschap, met haar bijzondere archeologische monumenten en de Internationale UNESCO-status van het Hondsruggebied en te versterken. Hoewel bezoekers momenteel al een deel van dit verhaal kunnen ervaren, ontbreekt nog de samenhang tussen de verschillende elementen. Dit vernieuwingsproject zal daarin verandering brengen.

De komende periode wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van de plannen. Naar verwachting zullen in de zomer van 2025 de eerste concrete voorstellen gepresenteerd worden. Dit proces vereist zorgvuldige planning en intensieve samenwerking tussen de drie organisaties, de gemeente Borger-Odoorn, de provincie Drenthe en de omwonenden.

v.l.n.r. Gedeputeerde Jisse Otter van de Provincie Drenthe, bestuurder Gertjan Elzinga van het Hondsrug UNESCO Global Geopark, voorzitter van het Hunebedcentrum Pepijn Vemer, wethouder Bernard Jansen van de Gemeente Borger-Odoorn en directeur-bestuurder Sonja van der Meer van Het Drentse Landschap.

Klimatorium & Interreg COORF-project Zuidlaren

In de gemeenten Tynaarlo wordt al ruim 2 jaar hard gewerkt aan het oprichten van een Nederlandse versie van een Klimatorium. Het Klimatorium is het Deense klimaatinstituut dat zich richt op het verbinden van de werkvelden van overheid, bedrijfsleven, wetenschap en de burgers. Het is ook een netwerkorganisatie die in Denemarken al een aantal jaren samenwerkt met het Geopark Vestjylland dat weer een partner van ons is. Wij werken als Geopark ook mee aan het oprichten van het Klimatorium in Tynaarlo. We richten ons daarbij met name op de “public engagement” en concrete activiteiten in het veld. De centrale organisatie is in een apart projectteam belegd.

Eén van de projecten waar we mee bezig zijn is het Interreg project COORF, samen met België en Ierland. COORF staat voor Community Of Our River Future en gaat over hoe je de rivier (De Hunze) kunt gebruiken om de identiteit van het gebied te versterken en de mensen op die manier meer kunt betrekken bij de opgaven die er voor ons liggen op het gebied van duurzaamheid, klimaatverandering en gebiedsontwikkeling. Samen met een ondernemer in Zuidlaren, Het Drentse Landschap, Waterbedrijf Groningen en diverse andere partijen hebben we een 16 tal deelprojecten geformuleerd waarmee we een bijdrage willen leveren aan de inrichting van het Noordma gebied en ruim daaromheen. In 2025 gaan we horen of de aanvraag wordt toegekend en gaan we nog meer partijen proberen aan te haken.

Het Geopark in cijfers

2 provincies 	6 gemeenten 	1 Hunebed Highway (N34) 	4 beekdalen
45 esdorpen 	240.000 inwoners 	Honderden pingoruïnes 	Meer dan 50 Geosites
70 km lang 	20 km breed (gemiddeld) 	2 reuzen 	4 Aardkundige monumenten
Honderden middeleeuwse karrensporen 	48 hunebedden 	1 beste wandelroute van de Benelux (Hünenweg/Hondsrugpad) 	1 Nationaal park

8. COMMUNICATIE EN PROFILERING

Geopark De Hondsrug is meer dan een gebied van internationale waarde met een uitzonderlijke samenhang tussen geologie, ecologie en cultuur(historie); het is een netwerkorganisatie waarin we samen met ondernemers, gemeenten, en culturele en recreatieve partners werken aan de bredere programmalijnen om het gebied te 'belevén, begrijpen, benutten en behouden.' Onze communicatie en profilering spelen hierin een essentiële rol: we zetten niet alleen in op zichtbaarheid, maar ook op het versterken van het samenwerkingsgevoel.

**SAMEN
ZIJN WIJ HET
GEOPARK**

Door middel van gezamenlijke communicatie en ondersteuning laten we zien dat we samen het Geopark zijn. Dit beeld willen we in 2025 verder versterken, zowel onder onze samenwerkingspartners als onder inwoners. Dit doen we via verschillende communicatiekanalen en -strategieën, waarbij de balans tussen media-aandacht, digitale zichtbaarheid en publieksactiviteiten zorgvuldig wordt afgestemd. Onze netwerkstructuur komt niet alleen tot uiting in de inhoud van onze boodschap "Samen zijn wij het Geopark," maar ook in de manier waarop we die gezamenlijk uitdragen.

Zo profileren we ons als een krachtig samenwerkingsverband waarin iedereen bijdraagt aan de identiteit en toekomst van het Geopark. Door samen te communiceren en elkaar te ondersteunen, versterken we onze zichtbaarheid, evenals de betrokkenheid en verbinding in het gebied. Dit geldt voor zowel de mensen die er wonen en werken als de bezoekers die dit unieke stuk Nederland komen ontdekken.

Communicatie in de praktijk

Om het verhaal van Geopark De Hondsrug breed onder de aandacht te brengen, zetten we in op een combinatie van media-aandacht, digitale zichtbaarheid, publieksactiviteiten en samenwerkingen met partners, waarvan diverse activiteiten en initiatieven al eerder in dit verslag benoemd zijn. Hieronder blikken we terug op een aantal communicatieve mijlpalen van het afgelopen jaar en laten we zien hoe het Geopark concreet zichtbaar was in media, online platforms en de publieke ruimte.

Zo waren we in 2024 opnieuw volop vertegenwoordigd in diverse media. Dit doen we niet alleen voor onszelf, maar ook met en namens onze netwerkpartners. Regelmatig verschenen er diverse persberichten en publicaties in magazines. Ook online was het Geopark actief, zowel in de promotie van activiteiten als in de samenwerking met recreatieve partners.

Hierbij zijn onze nieuwsbrieven, website en social media belangrijke kanalen. Daarnaast zijn we aangesloten bij het gezamenlijke platform [Drenthe.nl](https://drenthe.nl), waardoor onze activiteiten en evenementen automatisch worden opgenomen in de online agenda's van diverse toeristische organisaties.

Pers en publicaties

Hieronder een greep uit de nieuwsberichten, publicaties in magazines en overige media-aandacht in 2024.

Hondsrugacademie in het nieuws

De Hondsrugacademie was meerder malen in het nieuws. Zo publiceerde Dagblad van het Noorden een uitgebreid artikel over de lezing van Enno Bregman. Ook was er aandacht voor de lezingen en excursies in de lokale kranten, zoals De Schakel en de 18 Dorpen Krant.

Dagblad van het Noorden

18 Dorpen Krant

De Schakel

Interview Cassata RTV Drenthe

Op zaterdag 2 november was de manager van het Geopark samen met de voorzitter van het Hunebedcentrum te horen in de uitzending van Cassata over de nieuwe plannen voor het Geopark/Hunebedcentrum.

Vanaf minuut 20

Magazines

Afgelopen jaar was De Hondsrug UNESCO Global Geopark zichtbaar in uiteenlopende publicaties, van regionale bladen tot internationale magazines. Zo verschenen we onder andere in Uit in de Regio, Recreatiewijzer Groningen en Drenthe en Trots op Eigen Streek. Daarnaast kregen we ook aandacht over de grens: in het Duitse Wandermagazine verscheen een uitgebreide reportage over het Hondsrugpad, waarmee we onze Oosterburen inspireerden om dit unieke wandelpad te ontdekken.

ALLGEMEINE INFOS:
FERNWANDERWEG
 LÄNGE: 324 km
 ETAPPEN: 20 Etappen
HÖHNENMETER:
 ▲ 1.295 ▼ 1.365
GEHZEIT: 85 Std.
START/ZIEL:
 Osnabrück/Groningen
ANFAHRT:
 PKW-Parken: Rathaus Osnabrück, Parkhaus Altstadtgrange, Lohstr. 9-11, oder Nikolai-Garage, Hakenstr. 5, 49074 Osnabrück
 ÖPNV: bis Osnabrück Hbf
SCHWIERIGKEIT: ● ● ●
BESTE WANDERZEIT
 Jederzeit
ERLEBNISPROFIL
 Hünengräber, Karrenwege
 Gletscherlobus
 Hochmoor
www.huenenweg.com

Die grenzüberschreitende Hünenweg macht auf einzigartige Weise Erdgeschichte und regionale Kulturgeschichte erlebbar.

Wandernde erleben mit dem Hünenweg die Schönheit der typischen Landschaft, die in der Eiszeit geformt wurde und sich seither immer weiterentwickelt hat. Die steinzeitlichen Bauwerke entlang des Hünenweges, die Megalithgräber, sind faszinierende Zeugnisse längst vergangener Tage und zählen zu den geologischen Besonderheiten des UNESCO Global Geopark TERRA.vita auf deutscher und dem UNESCO Global Geopark De Hondsrug auf niederländischer Seite.

Die Landschaft des Hondsrug, und auch von TERRA.vita, ist voller Spuren der Vergangenheit. Der Weg folgt mittelalterlichen Karrenwegen, prähistorischen Torfwegen und imposanten Dämmen und führt durch Heiden, ausgedehnte Wälder, Sandverwehungen, Felsformationen, Felder und uralte Dörfer.

Bei der Wanderung durch die abwechslungsreiche Naturlandschaft und die Sagen der Region weist ein Signet mit einem kleinen blauen „H“ auf 20 Tagesetappen (13 bis 25 km lang) den Weg. Der letzte Teil zwischen Haren und Groningen ist mit blauer Schrift auf weißem Grund markiert.

Die Hondsrug UNESCO Global Geopark TERRA.vita auf deutscher und dem UNESCO Global Geopark De Hondsrug auf niederländischer Seite.

Die Hondsrug UNESCO Global Geopark TERRA.vita auf deutscher und dem UNESCO Global Geopark De Hondsrug auf niederländischer Seite.

TERRA.vita
 NATURE & CULTURE
www.wandermagazin.de

Wandermagazine

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

In het unieke gebied van De Hondsrug UNESCO Global Geopark kun je prachtig fietsen en wandelen. 150.000 jaar geleden vormde een gigantische ijsmassa een vlakke landschap veranderde in heuvels, dalen en stromende beken. Bos, open terrein en water maakten het landschap tot een ideaal leefgebied voor mens en dier. Hunebedden, boerderijen, dorpen en archeologische vondsten ... ze geven ons informatie over de geschiedenis van het schitterende Hondsruggebied.

Meer informatie:
www.dehondsrug.nl
info@dehondsrug.nl
www.kultuurlandhondsrug.nl
www.trotsopeigenstreek.nl

Recreatiewijzer Groningen en Drenthe

WELKOM OP EEN REIS DOOR DE TIJD

Je kunt in het UNESCO Global Geopark De Hondsrug prachtig fietsen en wandelen. 150.000 jaar geleden vormde een gigantische ijsmassa dit unieke gebied met ruggen, dalen en stromende beken. Bewonder hunebedden, grafheuvels en andere prehistorische schatten. En ontdek onze middeleeuwse esdorpen en authentieke Saksische boerderijen.

De Hondsrug loopt van Groningen (stad) tot Coevorden.

De Hondsrug

Uit in de regio

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Het Hondsruggebied strekt zich uit van de stad Groningen aan de noordkant tot Coevorden aan de zuidkant. Het gebied is zo'n 150.000 jaar geleden ontstaan door een gigantische ijsmassa die het vlakke landschap veranderde in heuvels, dalen en stromende beken. Bos, open terrein en water maakten het landschap tot een ideaal leefgebied voor mens en dier. Hunebedden, boerderijen, dorpen en archeologische vondsten ... ze geven ons informatie over de geschiedenis van het schitterende Hondsruggebied.

SPANNENDE VERHALEN
 De Hondsrug UNESCO Global Geopark nodigt je uit voor een reis door de tijd. We vertellen je over de ijsijden en de hangende mammoet die in het gebied leefde. We vertellen over de prehistorische mensen die hun doden begraven in heuvels onder enorme zwerfstenen. We vertellen hoe boeren het landschap bewerkten en hoe veenarbeiders in armode de kust verlienden. Je maakt het allemaal mee in De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

WAT WIL JE DOEN?
 Waar ben jij in geïnteresseerd en wat zou je tijdens je bezoek aan De Hondsrug UNESCO Global Geopark willen doen?

Dwalen door zalen van een museum

en je mee laten voeren naar tijden van toen? Een dag fietsen met de kinderen en onderweg zwemmen in een bosvennetje met pannenkoeken enijs? Samen met vrienden de hotspots bezoeken die jullie als fans van geologie en archeologie niet willen missen? Ben jij van het sportieve soort en wil je paardrijden, mountainbiken of roeien? Zou je willen logeren in een hotel, in een bed and breakfast of op een camping om je meedagse bezoek tot een onvergetelijke ervaring te maken? Je bent van harte welkom in De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

WAAR BEN JE NAAR OP ZOEK?
 De Hondsrug UNESCO Global Geopark is een geologisch en cultuurhistorisch rijk en boeiend gebied. Het landschap kenmerkt zich door de aanwezigheid van bossen, heidevelden en beekjes die de glooiende velden doorsnijden. Je vindt er hunebedden, grafheuvels en restanten van karrensporen. De hooggelegen esdorpen met hun karakteristieke Saksische boerderijen ademen de sfeer van het leven van kleine boerengemeenschappen uit het verleden. Aan de oostkant bevinden zich de veenkolonies, ontstaan door het afgraven van veen dat na droging als brandstof (turfs) werd verkocht. Archeologische vondsten zoals potten van aardewerk, gereedschap van steen en zelfs een uitmuntend bewaard gebleven veenlijk (Drents Museum, Het Meigje van Yde) zijn in de collecties van musea te bewonderen. Je vindt het allemaal in De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

SAFARI EN EXCURSIE
 In De Hondsrug UNESCO Global Geopark is veel te beleven. Wat te denken van een Geopark Safari voor het hele gezin? Of een compleet verzorgde dagexcursie voor groepen? Een deskundige gids wijst je op sporen en tekenen van de geschiedenis van het Hondsruglandschap en vertelt er alles over.

www.dehondsrug.nl

Trots op Eigen Streek

Digitale groei en online aanwezigheid

Op onze website en sociale mediakanalen brengen we het Hondsruggebied op een gestructureerde manier onder de aandacht. Wekelijks belichten we een Geosite of Hotspot met geologische, culturele of landschappelijke waarde. Hierbij zorgen we voor een evenwichtige spreiding over het hele gebied, zodat alle gemeenten regelmatig aan bod komen.

Daarnaast benutten we onze online platforms om activiteiten van onze (netwerk)partners te delen en specifieke Geoparkproducten, zoals het Hondsrugpad en het Sabeltandtiigerspoor, extra te promoten.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat LinkedIn de sterkste groei heeft doorgemaakt in het aantal volgers.

	31-12-2023	31-12-2024
Instagram	1003 volgers	1144 volgers
Facebook	4207 volgers	4312 volgers
LinkedIn	361 volgers	520 volgers
Website	147.000 sessies*	148.541 sessies*
	83.000 bezoekers	113.158 bezoekers
	218.000 page views	290.500 page views
Nieuwsbrief	1670 ontvangers	1703 ontvangers

* Een enkele bezoeker (is een unieke persoon) kan meerdere sessies hebben als die op verschillende momenten op de dag terugkomt. Per sessie/moment op de dag kan de bezoeker meerdere pagina's bezoeken (page views).

Dit is voor ons als netwerkorganisatie van grote waarde, aangezien het platform ons helpt om verbindingen te versterken, samenwerkingen te bevorderen en onze boodschap bij een breed professioneel publiek onder de aandacht te brengen.

De social mediakanalen Instagram en Facebook blijven gestaag groeien. Tot nu toe maken we uitsluitend gebruik van organische posts. Ook onderzoeken we de inzet van gesponsorde berichten om ons bereik verder te vergroten. Een belangrijk voordeel van online gesponsorde content ten opzichte van advertenties in gedrukte media is dat de resultaten meetbaar en inzichtelijk zijn. In 2025 willen we deze mogelijkheden verder verkennen, omdat we hierin nog kansen zien om onze zichtbaarheid op een efficiënte manier te versterken.

Verder zijn we ook bezig met een nieuwe website en zullen we deze blijven optimaliseren. Wat betreft de website zien we een flinke groei in bezoekers (unieke personen) en lichte groei in de momenten dat ze ons bezoeken op een dag (sessies). Het aantal page views is ook opvallend gestegen (de diverse pagina's die men bezoekt tijdens een sessie). Dit geeft aan dat een unieke bezoeker eenmaal op de website, langer blijft en meerdere pagina's bekijkt. Wat wijst op een grotere betrokkenheid.

BEKIJK HIER DE MINIDOCU

De Nieuwsbode

Korte documentaire ‘Thuis op de Hondsrug’

In september lanceerde Geopark De Hondsrug op haar YouTube-kanaal de korte documentaire Thuis op de Hondsrug. Mede vanuit de gedachte “Samen zijn wij het Geopark” is er een portretschets gemaakt van landschapsfotografe Karin Broekhuijsen, een trotse inwoner van het Hondsruggebied. In deze film (circa 4 minuten) neemt Karin ons mee in haar beleving van het oeroude Hondsruglandschap, waar mens en natuur al eeuwenlang met elkaar verweven zijn.

We volgen haar in de vroege ochtend terwijl ze het landschap vastlegt met haar camera en krijgen een kijkje bij de opening van haar expositie in het Renssenpark in Emmen. Karin is al haar leven lang gepassioneerd fotografe en heeft meerdere boeken uitgebracht, waaronder De Hondsrug, een machtig gebied. Met dit project besteedden we aandacht aan het bijzondere gebied vanuit het perspectief van een inwoner van het Geopark. Er verschenen tevens diverse berichten online en in lokale kranten, zoals in De Nieuwsbode.

 DE KORTE DOCUMENTAIRE IS HIER TE ZIEN

Actief zichtbaar: (sport)events en regiopromotie

Om een breder publiek te bereiken, heeft Geopark De Hondsrug zich in 2024 gepresenteerd bij diverse grote sportevenementen in het Hondsruggebied. Deze evenementen trekken deelnemers en bezoekers van binnen en buiten de regio en bieden een uitstekende gelegenheid om het verhaal van het Geopark onder de aandacht te brengen. Tijdens deze evenementen waren we prominent aanwezig met vlaggen en banners. Daarnaast deelden we voorafgaand aan de evenementen via de sociale mediakanalen van de organisatoren interessante feiten en achtergrondinformatie over het gebied waarin de activiteiten plaatsvonden.

Naast sportevenementen droegen we op verschillende manieren bij aan de promotie van het Geopark en de regio. Zo waren we aanwezig bij de Hondsrug Infloop, een ondernemersbeurs waar verbinding en samenwerking centraal staan. Ook leverden we inhoudelijke bijdragen aan het fietsboekje ‘Rondje Hondsrug’, waarmee fietsers op een toegankelijke manier kennis kunnen maken met het landschap en de verhalen van het Geopark.

Een andere belangrijke mijlpaal in 2024 was de introductie van onze gezamenlijke elektrische promotiebus. Samen met Het Drentse Landschap en het Hunebedcentrum kunnen we hiermee letterlijk de regio in trekken om de verhalen van de Hondsrug op locatie te delen.

Gezamenlijke elektrische promotiebus

Afgelopen jaar verwelkomde De Hondsrug UNESCO Global Geopark samen met Het Drentse Landschap en het Hunebedcentrum een prachtige aanwinst: een elektrische bus! Op donderdag 28 maart vond de feestelijke onthulling plaats. Tijdens de ceremonie overhandigde Jisse Otter, gedeputeerde van de provincie Drenthe, officieel de autosleutel aan onze directeur Jasper Tomesen en vertegenwoordigers van onze samenwerkingspartners. Hiermee werd de bus officieel in gebruik genomen.

Dankzij deze duurzame bus kunnen we nu letterlijk naar de mensen toe. We trekken eropuit om op verschillende locaties in Drenthe de verhalen van het Geopark te vertellen. Van scholen en evenementen tot erfgoedlocaties—overal brengen we het unieke landschap en de geschiedenis van De Hondsrug tot leven. We vertellen over de bijzondere ondergrond, het ontstaan van het landschap en de archeologische en cultuurhistorische schatten die hiermee verbonden zijn.

Deze elektrische bus is mede mogelijk gemaakt door Provincie Drenthe, Gemeente Borger-Odoorn, Recreatieschap Drenthe en het Cultuurfonds. Dankzij hun steun kunnen we onze missie voortzetten: het delen en behouden van het bijzondere erfgoed van De Hondsrug UNESCO Global Geopark.

 BEKIJK HIER DE VIDEOBEELDEN VAN DE ONTHULLING

Inhoudelijke bijdrage fietsboekje Rondje Hondsrug

In de zomer kwam het fietsboekje 'Rondje Hondsrug' uit: een langeafstandsfietsroute van 284 kilometer tussen Coevorden en Groningen en zes thematische fietsrondjes van zo'n 60 kilometer. Wij werden door Hondsrug Drenthe benaderd om mee te kijken naar de diverse routes en

hiervoor specifieke informatie en weetjes aan te leveren van het Hondsruggebied. Hiermee dragen we bij aan het uitdragen en versterken van de identiteit van het gebied. Recreatieschap Drenthe, Marketing Drenthe en Drentse Fietzers waren ook bij het project betrokken. De routeboekjes zijn verkrijgbaar bij alle Tourist Info-kantoren op de Hondsrug.

Op de foto staat
**Hetty Luppens van de
Drentse Fietzers,**
die de routes onthult.

Fotograaf: Marcel J. de Jong - Bezoek door gemeente Boekel

Infolooptocht

Hondsrug Infolooptocht voor ondernemers

In maart waren we wederom aanwezig bij de Hondsrug Infolooptocht, een jaarlijks inspirerend event voor ondernemers in het Hondsruggebied. Dit evenement, georganiseerd in samenwerking met Hondsrug Drenthe, Marketing Drenthe en het Hunebedcentrum, biedt ondernemers de kans om kennis op te doen en nieuwe verbindingen te leggen.

Naast dat we met onze stand aanwezig waren, gaf Jasper Tomesen ook een seminar over wat een UNESCO Global Geopark precies inhoudt en hoe wij ondernemers kunnen ondersteunen bij het ontwikkelen van hun aanbod. Vaak liggen de kansen letterlijk voor het oprapen in het landschap zelf. Door slimme samenwerkingen met andere ondernemers en een sterke verbinding met de unieke geologische, archeologische en cultuurhistorische elementen van het gebied, ontstaan nieuwe mogelijkheden.

Hondsrug Crosscircuit

UNESCO Geopark Hondsrug Crosscircuit

In oktober ging de elfde editie van het UNESCO Geopark Hondsrug Crosscircuit van start, een initiatief van de hardlooporganisaties Loopgroep SGO, Loopgroep Gieten en Loopgroep Vomos.

Dit hardloopcircuit draagt met trots de naam van het Hondsrug UNESCO Global Geopark en brengt sport en natuur op een unieke manier samen.

Elke editie bestaat uit meerdere hardloopevenementen, verspreid over een aantal maanden (van oktober tot en met maart). De events vinden plaats op diverse locaties binnen het Geopark, waardoor deelnemers telkens een

ander deel van dit bijzondere gebied kunnen ontdekken. Inschrijven gebeurt via onze website, waar deelnemers automatisch meer te weten komen over het Geopark en de rijke geschiedenis van het gebied.

Het UNESCO Geopark Hondsrug Crosscircuit

Haren-Haren

Ronde Haren-Haren

Afgelopen zomer vond de 11e editie van Haren-Haren plaats, een prachtig evenement dat bijna 700 enthousiaste fietsers trok. De deelnemers fietsten vanuit Haren (Nederland) over afstanden van 50, 105 of 165 kilometer dwars door het unieke landschap van het Hondsruggebied. De langste route voerde zelfs naar Haren Ems in Duitsland, om via Exloo weer terug te keren naar Haren. De autoluwe routes van Haren-Haren laten de deelnemers optimaal genieten van het bijzondere Hondsruggebied.

Populair evenement voor mountainbikers

Hondsrug Classic

De Hondsrug Classic is een populair evenement voor mountainbikers, waarbij jaarlijks ongeveer 1000 deelnemers uit heel Nederland door het indrukwekkende ijsstijdenlandschap van ons prachtige Geopark fietsen.

We grijpen deze gelegenheid graag aan om de deelnemers meer te vertellen over de unieke achtergrond en geschiedenis van het gebied. Hiervoor leveren we informatieve content aan bij de organisatie, zodat zij dit kunnen delen met de deelnemers en het verhaal van het Geopark verder verspreid wordt.

Hondsrug Classic
29 september 2024 · 🌐

Mountainbiken door een oerlandschap van 150.000 jaar oud!

Het Hondsruggebied dankt zijn glooiingen aan een gigantisch ijsgletsjer (van soms wel 1 kilometer dik) die met zijn enorme gewicht het vlakke landschap zijn huidige vorm gaf.

Zo ontstond De Hondsrug: een enorme zandrug van 70 kilometer lang die helemaal van Emmen tot de stad Groningen loopt. Wereldwijd is deze zgn. 'megaflute' een uniek fenomeen. Vanwege de bijzondere geologie, natuur en cultuurhistorie (denk aan hunebedden en esdorpen) kreeg het Hondsruggebied in 2013 als het allereerste 'Geopark' in Nederland de UNESCO-status. Er zijn 213 UNESCO Geoparken in 48 landen, waarvan 2 in Nederland, waar de geschiedenis van de aarde, en die van de mens, duidelijk zichtbaar is.

[De Hondsrug Unesco Geopark](#)

[#geoparkdehondsrug](#) [#vancoevordentotgroningen](#) [#mountainbiken](#) [#landschap](#) [#natuur](#) [#outdoor](#)

Hondsrug classic

9. VOORTGANG ACTIVITEITENPLAN 2024

De basis voor het jaarlijkse activiteitenplan is het meer jaren Masterplan. Per jaar wordt op basis van de voortgang van het Masterplan, nieuwe inzichten en actualiteiten een jaarplan gemaakt. Zoals in dit jaarverslag terug te lezen is was 2024 echt een jaar van verandering en koerswijziging. Over het algemeen

gezien hebben we de meeste activiteiten wel conform het jaarplan uitgevoerd. Er zijn echter ook nog heel veel andere activiteiten uitgevoerd die niet in het jaarplan stonden, maar wel noodzakelijk waren om onze organisatie te professionaliseren en robuust en toekomstbestendig te maken.

Vanwege de 4-jaarlijkse UNESCO-audit in 2025 hebben we ons primair gericht op het maken van voldoende progressie ten aanzien van de aanbevelingen. Dat is heel goed gelukt en we hebben met trots ons audit-dossier ingediend.

Voor de overige resultaten zie onderstaande voortgangstabel:

Activiteit:	Voortgang/status
Beleven:	
Landschapsvisie Zuidelijke Hondsrug	Is extern stopgezet. Hebben we zelf geen invloed op gehad.
Belevingsroute Hunebed Highway	Merklable is overgedragen. Pakken we op als onderdeel van Netwerkstrategie.
Participatie Duurzaam Toerisme Drentsche Aa	
Verbetering Hotspots	
Hondsrugweg als Leading Quality Trail	Onderdeel van nieuwe infrastructuur strategie. Pakken we voor het NL deel op. DE wil niet mee.
Wandelroutes en de WandelApp	Is on hold gezet wegens nieuwe app via Recreatieschap.
Fietsroute prehistorisch Groningen	Geen tijd voor. Pakken we op in het grotere plan Geopark Groningen Zichtbaar en Beleefbaar.
Film De Hondsrug inzetten	
VG-film inzetten	
The Lost Collection	
Hunzebos 3D	Route en faciliteiten geevalueerd. Aanbevelingen worden in 2025 samen met SBB opgepakt.
Hamerlandenroute & Het Ravijn	
Educatie Strategie	Nieuwe strategie gereed.

Activiteit:**Voortgang/status****Bewust maken:**

Educatie voor duurzame ontwikkeling	Speelt minder in ons Geopark. Houden ook anderen zich mee bezig. Pakken we samen met Klimatorium op.
Samenwerking met UGGp's over het ijstijdverhaal	
Intensiveren samenwerking HBC en GP m.b.t. educatie	
Geoparkweek	
Activiteitenprogramma jeugdige bewoners	Blijft een uitdaging om de jeugd te betrekken. Heeft focus, maar is moeilijk uitvoerbaar.
Hunebedles samen met HDL en HBC	
Hondsrug academie	
Jaarlijkse Hondsrugdag	
Educatieprogramma's basisscholen	
Gidsactiviteiten	
Wetenschappelijk onderzoek/onderzoeksagenda	Wordt opgepakt in 2025 in optimalisatieplan Wetenschappelijk Commissie.
Geosite Strategie	Nieuwe strategie gereed.

Benutten:

Vernieuwen bezoekerscentrum	
Vernieuwing expositie Veenpark	On hold gezet vanwege de nieuwe netwerk strategie. Pakken we 2025 weer op.
Streekproducten/ambachten arrangementen	
Museum aan de Aa verbinden	
Verbeteren bebording	
Ambassadeurs	
De Kluis Eext	On hold gezet vanwege de nieuwe netwerk strategie. Pakken we 2025 weer op.
Effectievere gebiedsmarketing	
Verhaallijn Boeren doorontwikkelen	On hold gezet vanwege de nieuwe netwerk strategie. Pakken we 2025 weer op.
Infrastructuur Strategie	Nieuwe strategie gereed.
Ambassadeurs en Partner Strategie	Nieuwe strategie gereed.

Activiteit:**Voortgang/status****Beschermen:**

Inzet Hondsrugatlas Landschap & Klimaat
Monitoringprogramma Hotspots
Kernwaarden vertalen naar beleid en beheer
Monitoren uitgangspunten Geopark

Wordt in 2025 opgepakt in nieuwe Educatiestrategie en nieuwe website.

Beleid Strategie

Nieuwe strategie gereed.

UNESCO-aanbevelingen:

Vergroten (digitale) zichtbaarheid
coördineer de educatieve activiteiten
versterk de educatie aan leraren
Uitbreiden educatieve programma

Verbeter educatie t.a.v. natuurlijke gevaren
en klimaatverandering.

Speelt minder in ons Geopark. Pakken we samen met Klimatorium op.

10. VERKORTE JAARREKENING

Activa en passiva

Activa

Vaste activa		2024	2023
Materiele vaste activa		€ 10.600	€ 5.343
Vlottende activa			
Voorraad		€ 825	€ 2.157
Debiteuren		€ 35.343	€ 6.869
Overige belastingen en premies SV		€ 1.205	€ -
Overige vorderingen		€ 12.934	€ 259
Liquide middelen		€ 139.160	€ 99.437
TOTAAL:		€ 200.067	€ 114.065

Passiva

Reserve en fondsen		2024	2023
Bestemmingsreserve		€ 39.134	€ 39.134
Overige reserve		€ 55.933	€ 63.569
Kapitaal			
Kortlopende schulden:			
Crediteuren		€ 12.330	€ 4.354
overige belastingen en premies SV		€ 9.300	€ 6.239
Overige schulden		€ 54.161	€ 769
Vooruitgefactureerde subsidie		€ 29.209	
TOTAAL:		€ 200.067	€ 114.065

Baten en lasten

Baten

Directe opbrengsten	Realisatie 2024	Begroot 2024	Realisatie 2023
Subsidies en bijdragen	€ 406.152	€ 406.152	€ 390.200
Projecten	€ 972	€ 2.000	€ -193
TOTAAL:	€ 407.124	€ 408.152	€ 390.007

Voor meer details wordt verwezen naar de jaarrekening die via de website online beschikbaar zal zijn.

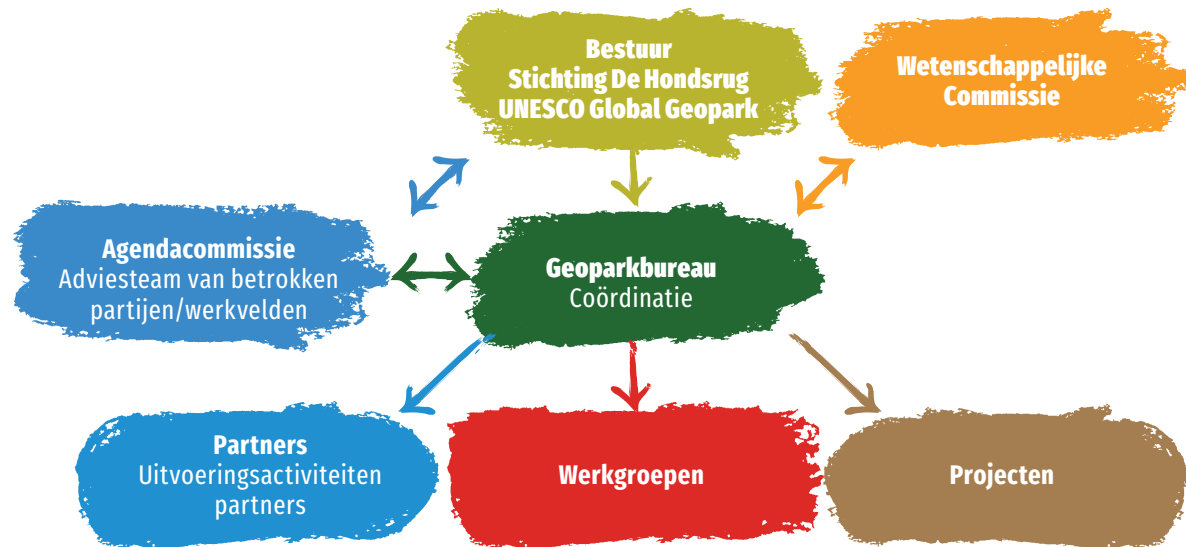
De balans en de staat van baten en lasten zijn ontleend aan de Jaarrekening 2024, waarbij door Countus Accountants en adviseurs op 14 maart 2025 een samenstellingsverklaring is verstrekt. Vanwege de overstap naar een nieuwe financiële structuur zit er verschil in de posten tussen de jaren 2023 en 2024.

Lasten

Lasten	Realisatie 2024	Begroot 2024	Realisatie 2023
Directe lasten	€ 1.332		€ 338
Overige lasten:			
Personeelslasten	€ 275.916	€ 284.562	€ 252.543
Afschrijvingen	€ 1.120	€ 712	€ 591
Huisvesting	€ 12.000	€ 13.000	€ 12.000
Bureaunkosten	€ 2.504	€ 13.000	€ 12.559
Activiteiten productontwikkeling			€ 34.152
Kosten EGN			€ 4.962
Communicatie & Marketing			€ 24.976
Algemene kosten			€ 9.483
Kosten vrijwilligers			€ 4.696
Eigen bijdrage aan projecten	€ -	€ -	€ -7.500
Basisexploitatie (instandhouding)	€ 79.107	€ 78.878	
Deelname netwerkorganisaties	€ 8.093	€ 8.000	
Organisatiekosten	€ 34.239	€ 10.000	
Som der lasten	€ 412.979	€ 408.152	€ 348.800
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	€ -7.641	€ -	€ 41.207
Saldo rentebaten en -lasten	€ -454	€ -	€ -292
Saldo bijzondere baten en lasten			€ -
Resultaat	€ -7.187	€ -	€ 40.915
Bestemming van het resultaat			€ -
Dotatie aan algemene reserve	€ -7.641	€ -	€ 40.915

11. DE ORGANISATIE VAN HET GEOPARK

Stichting De Hondsrug UNESCO Global Geopark en haar partners stellen de identiteit van het Hondsruggebied centraal. De bijzondere geologie, de rijkdom aan archeologie en cultuurhistorie maken De Hondsrug UNESCO Global Geopark tot een onderscheidend gebied met internationale aantrekkingskracht. De netwerkorganisatie bestaat uit bijna 300 partners. Dit zijn onder meer overheden, toeristische en recreatieve ondernemers, marketingorganisaties, terrein beherende organisaties, natuurorganisaties, musea, ateliers, historische verenigingen, culturele instanties, onderwijs- en educatie-instellingen, evenementen bureaus, fotografen en andere ondernemers.

Bestuur op 31-12-2024

- Cees Bijl, voorzitter
- Gertjan Elzinga, penningmeester
- Caroline Warmerdam, bestuurslid
- Jeroen Hartsuiker, bestuurslid
- Dick Dijkstra, adviseur

Agendacommissie op 31-12-2024

- Gretha Roelofs, provincie Drenthe, voorzitter
- Karl Pladdet, gemeente Aa en Hunze
- Dirkjan Haan, gemeente Borger- Odoorn
- Ramona Haak-Van Den Berg, gemeente Coevorden
- Sicco Bijl, gemeente Emmen
- Patricia Langen, gemeente Tynaarlo

- Guido Hummel, gemeente Groningen
- Dick Dijkstra, Recreatieschap Drenthe
- Harrie Wolters, Hunebedcentrum
- Kees Folkertsma, Nationaal Park Drentsche Aa
- Michelle Boer, Marketing Drenthe
- Linde Veldhoen, Staatsbosbeheer

Wetenschappelijke commissie op 31-12-2024

- Brigitte Nitsch, Voorzitter, Universitair hoofddocent Duurzaam toerisme bij NHL Stenden Hogeschool
- Michiel Gerding, voormalig provinciaal historicus
- Mans Schepers, Archeoloog / landschapshistoricus en universitair docent aan de faculteit Letteren van de RUG
- Bernhard Hanskamp, voormalig provinciaal planoloog

- Anja Verbers, Senior projectleider / Specialist aardkundig en cultuurhistorisch erfgoed bij Landschapsbeheer Drenthe
- Gerrie Koopman, bodemkundige en oud-docent Hogeschool van Hall Larenstein

Geoparkbureau op 31-12-2024

- Jasper Tomesen, Manager
- Leo Bouwmeester, Educatie en Landschap
- Anneriken Wehrens, Communicatie & PR

12. PARTNERS VAN HET GEOPARK

Adressen partners

Geopark de Hondsrug is een samenwerking van diverse partners die zich inzetten voor het behoud, de ontwikkeling en de beleving van dit unieke UNESCO Geopark. Hieronder staan de organisaties die de intentieverklaring voor het Masterplan 2017-2027 hebben ondertekend en samen bijdragen aan een duurzame toekomst voor het gebied.

Provincie Drenthe

Postbus 122
9400 AC Assen
T (0592) 365555
www.drenthe.nl

Provincie Groningen

Postbus 610
9700 AP Groningen
T (050) 316 49 11
www.provinciegroningen.nl

Gemeente Groningen

Postbus 30026
9700 RM Groningen
T 14 050 (verkort nummer)
www.gemeente.groningen.nl/

Gemeente Tynaarlo

Postbus 5
9480 AA Vries
T (0592) 266662
www.tynaarlo.nl

Gemeente Aa en Hunze

Postbus 93
9460 AB Gieten
T (0592) 267777
www.aaenhunze.nl

Gemeente Borger-Odoorn

Postbus 3
7875 ZG Exloo
T (0591) 14 0591
www.borger-odoorn.nl

Gemeente Emmen

Postbus 30.001
7800 RA Emmen
T (0591) 14 0591
gemeente.emmen.nl

Gemeente Coevorden

Postbus 2
7740 AA Coevorden
T (0524) 14 0524
www.coevorden.nl

Stichting Het Drentse Landschap

Postbus 83
9400 AB Assen
T (0592) 31 35 52
www.drentslandschap.nl

Het Groninger Landschap

Postbus 199
9750 AD Haren
T (050) 31 35 901
www.groningerlandschap.nl

Recreatieschap Drenthe

Drift 11c
7991 AA Dwingeloo
T (0521) 593210
www.recreatieschapdrenthe.nl

Staatsbosbeheer

Postbus 333
9700 AH Groningen
T (050) 7074444
www.staatsbosbeheer.nl

Nationaal Park Drentsche Aa

Postbus 122
9400 AC Assen
T (0592) 365555
www.drentscheaa.nl

Recreatieschap Drenthe

Drift 11c
7991 AA Dwingeloo
T (0521) 593210
www.recreatieschapdrenthe.nl

Waterpark de Bloemert

Bloemert 1
9475 TG Midlaren
T (050) 409 14 37
www.waterparkdebloemert.nl

Van Gogh Huis

Van Goghstraat 1
7844 NP Nieuw-Amsterdam
T (0591) 55 44 44
www.vangogh-drenthe.nl

Het Arsenaal / Stedelijk Museum Coevorden

Haven 4
7741 JV Coevorden
T (0524) 51 22 26
www.stedelijkmuseumcoevorden.nl

Hunebedcentrum

Hunebedstraat 27
9531 JV Borger
T (0599) 23 01 00
www.hunebedcentrum.eu

Hortus Haren

Kerklaan 34
9751 NN Haren
T (050) 53 71 000
www.hortusharen.nl

Museum aan de A

Brugstraat 24
9711 HZ Groningen
T (050) 312 22 02
www.museumaande.nl
(voorheen Noordelijk
Scheepvaartmuseum)

Veenpark

Berkenrode 4
7884 TR Barger-Compascuum
T (0591) 32 18 77
www.veenpark.nl

Marketing Drenthe

Kloosterstraat 5
9401 KD Assen
T (0592) 24 55 97
www.drenthe.nl

Marketing Groningen

Gedempte Zuiderdiep 8
9711 HG Groningen
T (050) 31 66 974
www.visitgroningen.nl

Wetenschappelijk Comité

p/a De Hondsrug UNESCO
Global Geopark
Bronnegerstraat 12
9531 TG Borger
T (0599) 725009
www.dehondsrug.nl

Bestuur Stichting Geopark de Hondsrug

p/a De Hondsrug UNESCO Global
Geopark
Bronnegerstraat 12
9531 TG Borger
T (0599) 725009
www.dehondsrug.nl

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Bronnegerstraat 12, 9531 TG Borger

www.dehondsrug.nl
info@dehondsrug.nl

www.instagram.com/geoparkdehondsrug
www.facebook.com/dehondsruggeopark
www.linkedin.com/company/dehondsrug

Tekst en redactie

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Vormgeving

Renata's Sites-n-Design

www.renatas.nl

Fotografie

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Karin Broekhuijsen

© Maart 2025

www.dehondsrug.nl